

Franckesche Stiftungen zu Halle

Plutarchu Peri Paidōn Agōgēs

Plutarchus

Halae Magdeburgicae, MDCCXC.

VD18 13061933

[Plutarchu Peri Paidōn Agōgēs]

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:obv:ha33-1-204542

Π λ α τ ά ρ χ ο

περί

Π α ί δ ω ν α γ ω γ ή ς .

CAPUT I.

Argumentum libri.

Τί τις ἂν ἔχοι εἰπεῖν περὶ τῆς τῶν ἐλευθέρων
παίδων ἀγωγῆς, καὶ τίνι χρώμενοι, σπευδάσθαι
ἂν τοῖς τρόποις ἀποβαῖν, Φέρε σκεψώμεθα.

CAPUT II.

De ducenda uxore.

Βέλτιον δ' ἴσως ἀπὸ τῆς γενέσεως ἀρξάσθαι πρῶτον. ε
Τοῖς τοίνυν ἐπιθυμῶσιν ἐνδόξων τέκνων γενέσθαι
πατράσιν ὑποδείμην ἂν ἔγωγε, μὴ ταῖς τυχεύουσιν
γυναιξὶ συνοικεῖν. Λέγω δέ, οἶον ἐταίρους, ἢ παλ-
λακαῖς. Τοῖς γὰρ μητρόθεν ἢ πατρόθεν ἐν εὖ γε- 2
γονόσιν ἀνεξάλειπτα παρακολεθεῖ τὰ τῆς δυσγενείας
ὀνείδη παρὰ πάντα τὸν βίον, καὶ πρόχειρα τοῖς
ἐλέγχουσιν καὶ λοιδορεῖσθαι βελομένοις. Καὶ σοφὸς
ἦν ἄρα ὁ ποιητής, ὅς φησιν·

"Οταν δὲ κρηπίς μὴ καταβληθῇ γένος

Ὅρθῶς, ἀνάγνη δυσυχεῖν τὰς ἐγγόνους.

Καλὸς ἔν παρόρησίας θησαυρὸς εὐγένεια, ἥς δὴ 3
πλείστον λόγον ποιητέον τοῖς νομίμα παιδοποιίας γλι-

Α

χομέ-

- 4 χομένοις. Καὶ μὲν δὴ καὶ τὰ Φρονήματα τῶν ὑπό-
 χαλκον καὶ ἱβδηλον ἔχόντων τὸ γένος σφάλλεσθαι
 5 καὶ ταπεινῶσαι πέφυκε. Καὶ μάλα ὀρθῶς ὁ λέγων
 ποιητὴς Φησι·

Δελοῖ γὰρ ἄνδρα, κὰν θρασύσπλαγχνός τις ᾗ
 Ὅταν συνειδῇ πατρὸς ἢ μητρὸς κακὰ.

- 6 Ὡς περ ἀμέλει τέναντίον μεγαλευχίας ἐμπίπλου
 7 ται καὶ Φρυάγματος οἱ γονέων διασήμεν. Διόφαι-
 τον γὰρ τὸν Θεμισοκλῆς πολλὰίης, λέγῃσι, Φάνο
 καὶ πρὸς πολλὰς, ὡς, ὅτι ἂν αὐτὸς βάλῃται, τῷ
 καὶ τῷ δῆμῳ συνδοκεῖ¹⁾ τῷ τῶν Ἀθηναίων. Ἄ μὲν
 γὰρ αὐτὸς ἐθέλει, καὶ ἡ μήτηρ, ἃ δ' ἂν ἡ μήτηρ,
 καὶ Θεμισοκλῆς, ἃ δ' ἂν Θεμισοκλῆς, καὶ πάντες
 8 Ἀθηναῖοι. Πάνυ δὲ ἄξιον ἐπαινεῖν Λακεδαιμονίους
 τῆς μεγαλοφροσύνης, οἵτινες Ἀρχίδαμον τὸν βασι-
 λέα εαυτῶν ἐζημίωσαν χρήμασιν, ὅτι μικρὰν τὸ
 μέγεθος γυναικα γάμῳ λαβεῖν ὑπέμεινε, ὑπειπόν-
 τες, ὡς ὁ βασιλέας, ἀλλὰ βασιλίσσης²⁾ παρα-
 χεῖν αὐτοῖς διανοοῖτο.

CAPUT III.

De generatione liberorum.

- 1 Ἐχόμενον δ' ἂν εἶη τάτων, εἰπεῖν, ὅπερ ἐδὲ τοῖς
 πρὸ ἡμῶν παρεωρᾶτο· ποῖον; ὅτι τὰς ἑνεκα παιδο-
 ποιίας πλησιάζοντας ταῖς γυναῖξιν, ἥτοι τὸ παράπαν
 αἰόνας,

1) συνδοκεῖν minus recte. Omnes codices msspti
 habent συνδοκεῖ.

2) Sic est apud Athenaeum Deipnos. XIII. Βασιλι-
 δα, quod Xylandro placet, codicibus repugnat.

αοῖνες, ἢ μετρίως γένει οἰνωμένους ποιεῖσθαι προσήκει
 τὸν συνασιασμόν. Φίλοινοι γὰρ καὶ μεθυτικοὶ γί- 2
 νεσθαι φιλοῦσιν, ὧν ἂν τὴν ἀρχὴν τῆς σπορᾶς οἱ πα-
 τέρες ἐν μέθῃ ποιησάμενοι τύχωσιν. ἢ καὶ Διο- 3
 γένης μεράκιον ἐκκατικὸν ἰδὼν καὶ παραφρονῶν,
 Νεανίσκῃ, ἔφησεν, ὁ πατήρ σε μεθύων ἔσπειρε 1).
 Καὶ περὶ μὲν τῆς γενέσεως τοσαῦτα εἰρήσθω μοι.

CAPUT IV.

De institutione.

Περὶ δὲ τῆς ἀγωγῆς καὶ δὴ λεγέον. Καθόλα μὲν 1
 εἰπεῖν, ὃ κατὰ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν
 λέγειν εἰώθαμεν, ταυτὸν καὶ κατὰ τῆς ἀρετῆς φα-
 τέον ἐστίν, ὥς εἰς τὸν παντελὴ δικαιοπραγίαν τρία δεῖ 2
 συνδραμεῖν, φύσιν, καὶ λόγον, καὶ ἔθος. Καλῶ
 δὲ λόγον μὲν τὴν μάθησιν· ἔθος δὲ τὴν ἄσκησιν.
 Εἰσὶ δὲ αἱ μὲν ἀρχαὶ τῆς φύσεως, αἱ δὲ προκοπαὶ 3
 τῆς μαθήσεως, αἱ δὲ χρήσεις τῆς μελέτης, αἱ δ' ἀ-
 κρότητες πάντων. Καθ' ὃ δ' ἂν λειψῇ τι τῶτων,
 κατὰ τῶν ἀνάγκη χαλὴν γίνεσθαι τὴν ἀρετὴν. Ἡ
 μὲν γὰρ φύσις ἄνευ μαθήσεως τυφλόν, ἡ δὲ μά-
 θησις δίχα φύσεως ἐλλιπὲς, ἡ δὲ ἄσκησις χωρὶς
 ἀμφοῖν, ἀτελής. Ὡς περ δὲ ἐπὶ τῆς γεωργίας πρῶ- 4
 τον μὲν ἀγαθὴν ὑπάρξαι δεῖ τὴν γῆν, εἶτα δὲ φυ-
 τεργὸν ἐπισήμονα, εἶτα τὰ σπέρματα σπαδαῖν·
 τὸν αὐτὸν τρόπον γῇ μὲν ὅμοιος ἡ φύσις, γεωργῶ
 δὲ ὁ παιδεύων, σπέρματι δὲ αἱ τῶν λόγων ὑποδημαί,

A 2

καὶ

1) ἐγεννησε apud Diogen. Laërt. Vitt. Philosoph.
 VII, 18.

5 καὶ τὰ παραγγέλματα. Ταῦτα πάντα διατεινάμε-
 νος εἶποιμι, ὅτι συνῆλθε καὶ συνέπνευσεν εἰς τὰς
 τῶν παρ' ἅπασιν ἀδομένων ψυχὰς, Πυθαγόρας, καὶ
 Σωκράτης, καὶ Πλάτωνος, καὶ τῶν, ὅσοι δέξης
 6 ἀειμνήστῃ τετυχήμασιν. Εὐδαίμων μὲν ἔν καὶ θεο-
 7 φίλης, εἰ τῷ ταῦτα πάντα θεῶν τις ἀπέδωκεν. Εἴ
 δέ τις οἶεταί, ἔ τὸς εὖ πεφυκότας, μαθήσεως καὶ
 μελέτης τυχόντας, ὁρθῆς πρὸς ἀρετὴν, ἐκ ἂν τὴν
 τῆς φύσεως ἐλάττωσιν εἰς τὸνδεχόμενον ¹⁾ ἀναδρα-
 μεῖν, ἴθω πολλᾶ, μᾶλλον δὲ τῇ παντὸς διαμαρτά-
 8 νων. Φύσεως μὲν γὰρ ἀρετὴν διαφθείρει βλαθυμία,
 φαυλότης δὲ ἐπανορθοῖ διδασχῇ. Καὶ τὰ μὲν ῥά-
 δια τὰς ἀμελῶντας φεύγει, τὰ δὲ χαλεπὰ ταῖς ἐπι-
 9 μελείαις ἀλίσσεται. Καταμάθοις δ' ἂν, ὡς ἀνύσι-
 μον πρᾶγμα καὶ τελεσιργὸν ἐπιμέλεια καὶ πόνος
 εἰσιν, ἐπὶ πολλὰ τῶν γιγνομένων ἐπιβλέψας. Στα-
 γόνες μὲν γὰρ ὕδατος πέτρας κοιλαίνεσι. Σιδήρος
 δὲ καὶ χαλκὸς ταῖς ἐπαφαῖς τῶν χειρῶν ἐκτρίβον-
 ται. Οἱ δὲ ἀρμάτριοι τροχοὶ πόνῳ καμφθέντες,
 εἰ δ' ἂν, εἴ τι γένοιτο, τὴν ἐξ ἀρχῆς δύναιντο ἂν λα-
 βεῖν εὐθυρίαν. Τὰς γε μὴν καμπύλας τῶν ὑπο-
 κριτῶν βασιληῖας ἀπειθύνειν ἀμήχανον, ἀλλὰ τὸ
 παρὰ φύσιν τῷ πόνῳ τῶν κατὰ φύσιν, ἐγένετο
 10 κρεῖττον. Καὶ μόνα ἄρα ταῦτα τὴν ἐπιμελείας
 ἰσχὺν ἀποδείκνυσιν; Οὐκ ἐν ²⁾ ἀλλὰ καὶ μυρία ἐπὶ
 μυρίοις. Ἀγαθὴ γῆ πέφυκεν, ἀλλ' ἀμελεθεῖσα
 χερσὶ

1) τὸνδεχόμενον, attice & melius quam vulgare:
εἰς τὸν δεχόμενον.

2) Οὐκ ἐν pro ἐκ, consentientibus optimis codi-
cibus.

χερσεύεται, καὶ ὅσῳ τῇ φύσει βελτίων ἐστὶ, τοσάτω
 μᾶλλον ἐξαργηθεῖσα δι' ἀμέλειαν ἐξαπόλλυται.
 Ἄλλ' ἐστὶ τις ἀπόροτος καὶ τραχυτέρα τῷ δέοντος,
 ἀλλὰ γεωργηθεῖσα παραυτίνα γενναίως καρπὸς
 ἐξήνεγκε. Ποῖα δὲ δένδρα ἐν ὀλιγορηθέντα μὲν 11
 ερεβλὰ φύεται, καὶ ἄκαρπα καθίστανται, τυχόντα
 δὲ ὀρθῆς παιδαγωγίας, ἔγκαρπα γίνονται καὶ τελε-
 σφόρα; Ποῖα δὲ σώματος ἰσχύς ἐν ἐξαμβλεται καὶ 12
 καταφθίνει δι' ἀμέλειαν καὶ τρυφὴν καὶ καχεξίαν;
 Τίς δ' ἀθηνῆς φύσις ἐ τοῖς γυμνασασμένοις κατα-
 θλήσασι πλείους εἰς ἰσχὺν ἐπέδωκε; Τίνες δ' ἵπποι 13
 καλῶς παλοδαμνηθέντες ἐν εὐπειθεῖς ἐγένοντο τοῖς
 ἀναβάταις; Τίνες δ' ἀδάμαστοι μέναντες, ἐ σιλη-
 ραύχενες καὶ θυμοειδῆς ἀπέβησαν; Καὶ τί δεῖ
 τ' ἄλλα θαυμάζειν, ὅπαγε τῶν θηρίων τῶν ἀγρίων 14
 τάτων ὀρῶμεν πολλὰ καὶ τιθασσεύόμενα καὶ χει-
 ροθή γιγνόμενα τοῖς πόνοις; Εὖ δὲ καὶ ὁ Θεο- 15
 ταλὸς ἐρωτηθεῖς, τίνες εἰσὶν οἱ ἡπιώτατοι Θεο-
 τάλων; ἔφη· Οἱ παύομενοι πολεμεῖν. Καὶ τί δεῖ 16
 τὰ πολλὰ λέγειν; Καὶ γὰρ τὸ ἔθος ἐστὶ πολυχρό-
 νιον, καὶ τὰς ἡθικὰς ἀρετὰς ἐθικὰς ἂν τις λέγη,
 καὶ ἂν τι πλημμελεῖν δόξειεν. Ἐνὶ δὲ περὶ τέτων 17
 ἔτι παραδείγματι χρησάμενος, ἀπαλλάξομαι τῆς ἐτι
 περὶ αὐτῶν μηνύειν. Λυσιπποῦς γὰρ ὁ τῶν Λακε-
 δαιμονίων νομοθέτης δύο σκύλακας τῶν αὐτῶν γο-
 νέων λαβὼν, ἕδεν ὁμοίως ἀλλήλοισι ἡγαγεν, ἀλλὰ
 τὸν μὲν ἀπέφηνε λίχνον, καὶ σινάμωρον, τὸν δὲ
 ἐξιχνεύειν καὶ θηρᾶν δυνατόν. Εἰτά ποτε τῶν Λα-
 κεδαιμονίων εἰς ταὐτὸ συνελεγμένων· Μεγάλη τοι
 ῥοπή πρὸς ἀρετῆς κύησίν ἐστιν, ἄνδρες, ἔφησε, Λα-

κεδαιμόνιοι, καὶ ἔθῃ, καὶ παιδεῖαι, καὶ διδασκαλίαι,
 καὶ βίωσι ἀγωναί, καὶ ἐγὼ ταῦτα ὑμῖν αὐτίκα δὴ
 μάλα ποιήσω φανερά. Εἴτα προσαγαγὼν τὰς Ἰ)
 σκυλάκας διαφῆκε, καταθεῖς εἰς μέσον λοπάδα, καὶ
 λαγῶν κατευθὺ τῶν σκυλάκων, καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τὸν
 18 λαγῶν ἤϊξεν, ὁ δ' ἐπὶ τὴν λοπάδα ὥρμησε. Τῶν
 δὲ Λακεδαιμονίων ἄδέπε συμβαλεῖν ἐχόντων, τί πο-
 τε αὐτῷ τῷτο δύναται, καὶ τί βελλόμενος τὰς σκυ-
 λακας ἐπεδείκνυεν. Οὗτοι γυνέων, ἔφη, τῶν αὐ-
 τῶν ἀμφοτέροι, διαφόρα δὲ τυχόντες ἀγωγῆς, ὁ
 μὲν λῆχνος, ὁ δὲ θηρευτῆς ἀποβέβληκε. Καὶ περὶ
 δὲ μὲν ἐθῶν καὶ βίωσι ἀρκεῖται ταῦτα.

CAPUT V.

De nutritione infantum.

1. 2 Περὶ δὲ τροφῆς ἐχόμενον ἂν εἶη λέγειν. Δεῖ δὲ,
 ὥς ἐγὼ ἂν φαίην, αὐτὰς τὰς μητέρας τὰ τέκνα
 3 τρέφειν, καὶ τέτοις ὑπέχειν τὰς μαῆς. Συμπα-
 θετερόν τε γὰρ θρέψαι, καὶ διὰ πλείονος ἐπιμε-
 λείας, ὥς ἂν ἐνδοθεν, καὶ, τὸ δὴ λεγόμενον, ἐξ
 4 ὀνύχων ἀπαλῶν ἀγαπῶσαι τὰ τέκνα. Αἱ τίτθαι
 δὲ καὶ αἱ τροφαὶ τὴν εὐνοίαν ὑποβολιμαίαν καὶ
 5 παρέγγραπτον ἔχουσι, αἵτε μισθὸν φιλοῦσαι. Δηλοῖ
 δὲ καὶ ἡ φύσις, ὅτι δεῖ τὰς μητέρας, ἃ γεγενήμα-
 σιν, αὐτὰς τιτθεύειν καὶ τρέφειν. Διὰ γὰρ τῷτο
 παντὶ ζῶνι τεκόντι τὴν ἐν τῷ γάλακτος τροφήν ἐχο-
 6 ρήγησεν. Σοφὸν δ' ἄρα καὶ ἡ πρόνοια διττὰς ἐνέ-
 θηκε ταῖς γυναιξὶ τὰς μαῆς, ἵνα, καὶ, εἰ δίδυμα
 τέ-

1) Alii duo σκυλάκας, sed pleonastice & contra cod.
 Granvell.

τέτοιον, διτλὰς ἔχοιεν τὰς τῆς τροφῆς πηγὰς.
 Χωρὶς δὲ τάτων εὐναις¹⁾ τοῖς τέτοις γίγνονται ἂν 7
 καὶ Φιλητινώτεραι. Καὶ μὰ Δι' ἐν ἀπεινώτῳ. Ἡ 8
 συντροφία γὰρ ὥσπερ ἐπιτόνιον ἐστὶ τῆς εὐνοίας.
 Καὶ γὰρ τὰ θηρία τῶν συντρεφόμενων ἀποσπώμε- 9
 να, ταῦτα ποθεῖντα φαίνεται. Μάλιστα μὲν ἐν,
 ὥσπερ ἔφην, αὐτὰς πειρατέον τὰ τένα τρέφειν
 τὰς μητέρας. Εἰ δ' ἄρ' ἀδυνάτως ἔχοιεν, ἢ διὰ 10
 σώματος ἀδένειαν, γένοιτο γὰρ ἂν τι καὶ τοῖστο,
 ἢ πρὸς ἐτέρων τένων σπεύδουσαι γένεσιν ἀλλὰ τὰς
 γε τίτθας καὶ τροφὰς ἢ τὰς τυχεύσας, ἀλλ' ὥς ἐνι
 μάλιστα σπαδαίας δοιμασέον ἐστί. Πρῶτον μὲν τοῖς
 ἡδέσι ἑλληνίδας. Ὡσπερ γὰρ τὰ μέλη τῆ σώματος 11
 εὐθύς ἀπὸ γενέσεως πλάττειν τῶν τένων ἀναγ-
 καῖον ἐστίν, ἵνα ταῦτα ὀρθὰ καὶ ἀσραβῇ φύγῃται.
 Τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξ ἀρχῆς τὰ τῶν τένων ἡδὴ ῥυ-
 θμίζειν προσήκει. Εὐπλαστον γὰρ καὶ ὑγρὸν ἢ νεό- 12
 της, καὶ ταῖς τέτων ψυχαῖς ἀπαλαῖς ἐστὶ τὰ μα-
 θήματα ἐντὴνεται· πᾶν δὲ τὸ σκληρὸν χαλεπῶς μα-
 λάττεται. Καθάπερ γὰρ σφραγίδες τοῖς ἀπαλοῖς 13
 ἐναπομάττονται κηροῖς, ἕτως αἱ μαθήσεις ταῖς τῶν
 ἐτι παιδίων ψυχαῖς ἐναποσυντάνται. Καὶ μοι δοκεῖ 14
 Πλάτων ὁ δαιμόνιος ἐμμελῶς παραινεῖν τὰς τίτ-
 θας²⁾, μὴ τὰς τυχόντας μύθας τοῖς παιδίοις λέ-
 γειν, ἵνα μὴ τὰς τέτων ψυχὰς ἐξ ἀρχῆς ἀνόλως
 καὶ διαφθορὰς ἀναπύμπλασθαι συμβαίνει. Κινδυνεύει 15
 δὲ καὶ Φωκυλίδης ὁ ποιητὴς καλῶς παραινεῖν λέγων·

Α 4

Χρη

1) Alii εὐνετραί, minus recte.

2) Editt. vett. ταῖς τίτθαις. Sed Wolfius ex auctoritate codicum: τὰς τίτθας. Bene.

Χρὴ παῖδ' ἔτ' ἔοντα
Κακὰ διδασνέμεν ἔργα.

CAPUT VI.

De convictoribus liberorum.

- 1 Οὐ τοίνυν ἔδὲ τῶτο παραλιπεῖν ἄξιόν ἐστιν, ὅτι καὶ τὰ παῖδιά τὰ μέλλοντα τοῖς τροφίμοις ὑπηρετεῖν, καὶ τέτοις σύντροφα γίνεσθαι, ζητητέον πρώτισται μὲν σπεδαῖα τὰς τρόπας, ἔτι μὲν τοὶ Ἑλληνικὰ καὶ περίτρανα λαλεῖν, ἵνα μὴ συναναχρωννύμενοι βαρβάρους, καὶ τὸ ἥθος μοχθηροῖς, ἀποφέρωνται.
- 2 τί τῆς ἐκείνων φαυλότητος. Καὶ οἱ παροιμιαζόμενοι δὲ φασιν ἐν ἅπο¹⁾ τρόπῃ λέγοντες, ὅτι, ἂν χολῶ παροικήσης, ὑποσκάζειν μαθήσῃ.

CAPUT VII.

De praeceptoribus liberorum.

- 1 Ἐπειδὴν τοίνυν ἡλικίαν λάβωσιν ὑπὸ παιδαγωγοῖς τετάχθαι, ἐνταῦθα δὴ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐντέον τῆς τέτων καταστάσεως, ὥς μὴ λάθωσιν ἀνδραπόδοις ἢ βαρβάρους, ἢ παλιμβόλοις τὰ τέκνα παραδόντες.
- 2 Ἐπεὶ νῦν γε τὸ γινόμενον πολλοῖς ὑπεριταγέλασόν ἐστι. Τῶν γὰρ δέλων τῶν σπεδαίων μὲν γεωργὰς ἀποδεικνύουσι, τὰς δὲ ναυκλήρας, τὰς δὲ ἐμπόρους, τὰς δ' οἰκονόμας, τὰς δὲ δανεισάς. Ὅτι δ' ἐν εὐρωσιν ἀνδράποδον οἰνόληπτον καὶ λίχρον, πρὸς πᾶσαν πραγματείαν ἄχρηστον, τέτῳ φέροντες ὑπο-

1) ἅπο, tono retracto & non βαρυτονως, scribendum est. Vid. Clarck, ad Iliad. I, 652.

ὑποβάλλεσι τὰς υἷας· Δεῖ δὲ τὸν σπευδῶν παιδα- 3
 γωγὸν τοιοῦτον εἶναι τὴν φύσιν, ὅσπερ ἦν ὁ Φοῖνιξ,
 ὁ τῆς Ἀχιλλέως παιδαγωγός. Τὸ δὲ πάντων μέγι- 4
 στον καὶ κυριώτατον τῶν εἰρημένων ἔρχομαι φρά-
 σων. Διδασκάλας γὰρ ζητητέον τοῖς τέκνοις, οἳ καὶ 5
 τοῖς βίοις εἰσὶν ἀδιάβλητοι, καὶ τοῖς τρόποις ἀνεπί-
 ληπτοι, καὶ ταῖς ἐμπειρίαις ἄριστοι. Πηγὴ γὰρ καὶ 6
 ρίζα καλοῦ καὶ κακοῦ τὸ νομῖν τυχεῖν παιδείας. Καὶ 7
 καθάπερ τὰς χάριτας οἱ γεωργοὶ τοῖς φυτοῖς πα-
 ρατιθέασιν, ἕτως οἱ νόμιμοι τῶν διδασκάλων ἐμμε-
 λεῖς τὰς ὑποθήκας καὶ παραινέσεις παραπηγνύουσι
 τοῖς νέοις, ἵν' ὁρθὰ τέτων βλασάνοι τὰ ἥθη. Νῦν 8
 δέ τις καὶ καταπύσει τῶν πατέρων ἐνίων, οἳτι-
 νες, πρὶν δοκιμάσαι τὰς μέλλοντας διδάσκουσιν, δι'
 ἄγνοιαν, ἔσθ' ὅτε καὶ δι' ἀπειρίαν, ἀνθρώποις ἀδο-
 κίμοις καὶ παρασήμοις ἐγχειρίζουσι τὰς παῖδας. Καὶ 9
 ἔγωγε τὰτ' ἔσι καταγέλαστον, εἰ καὶ δι' ἀπειρίαν αὐτὸ
 πράττουσιν; Ἐκείνο δ' ἐσχάτως ἄτοπον· Τὸ ποῖον; 10
 Ἐνδοτε γὰρ εἰδότες (αἰδομένων ἄλλων¹⁾) αὐτοῖς τὰ-
 το λεγόντων) τὴν ἐνίαν τῶν παιδευτῶν ἀπειρίαν, ἅμα
 καὶ μοχθηρίαν, ὅπως τέτοις ἐπιτρέψει τὰς παῖ-
 δας· οἱ μὲν ταῖς τῶν ἀρεσκειομένων²⁾ ἡττώμενοι νο-
 λακείας. Εἰσὶ δὲ, οἱ δεομένοις χαριζόμενοι φίλοις, 11
 παρόμοιον ποῖοντες, ὥσπερ ἂν εἴ τις τῷ σώματι
 κάμων, τὸν σὺν ἐπισημῇ δυνηθέντα ἂν σώσαι πα-
 ραλιπῶν, φίλῳ χαριζόμενος δι' ἀπειρίαν ἀπολέσων.

A 5

τὰς

- 1) Pro αἰδομένων μολλον melius ex emendatione
 Heusingeri legitur αἰδομένων ἄλλων.
- 2) Melius quam vulgare ἀρεσκειομένων. Vid. See-
 rhan, Thesaur. lingu. græc.

- τα ἂν αὐτὸν προέλοιτο ἢ ναύκληρον τὸν ἄριστον
 ἀφ' ἑῶν, τὸν χεΐριζον δοκιμάσεις, φίλε δεηθέντος.
- 12 Ζεῦ καὶ θεοὶ πάντες, πατήρ τις καλέμενος πλείων
 λόγον τῆς τῶν δεομένων ποιεῖται χάριτος, ἢ τῆς
- 13 τῶν τέκνων παιδεύσεως; Εἴτ' ἐν εἰκότα πολλάνης ὁ
 Κράτης ἐκεῖνος ὁ παλαιὸς ἔλεγεν, ὅτι, εἴπερ ἄρα
 δυνατόν ἦν, ἀναβάντα ἐπὶ τὸ μετεωρότατον τῆς
 πόλεως ἀνακραγεῖν μέρος. ὦ ἄνθρωποι, πᾶ' ἱ)
 φέρεσθε; Οἵτινες χρημάτων μὲν κτήσεως περὶ πᾶ-
 σαν ποιῶσθε σπαδὴν, τῶν δ' υἱέων, οἷς ταῦτα κατα-
- 14 λείψετε, μικρὰ φροντίζετε; Τάτοις δ' ἂν ἐγώ γε
 προαείην, ὅτι οἱ τοῖστοι πατέρες παραπλήσιον
 ποιῶσιν, οἷον εἴ τις τῶ μὲν ὑποδήματος φροντίζῃ, τῶ
- 15 δὲ ποδὸς ὀλιγώρως ἔχῃ. Πολλοὶ δὲ εἰς τοσῶτον ὅ)
 τῶν πατέρων προβαίνουσι Φιλαργυρίας ἅμα, καὶ
 μισοτεχνίας, ὡς, ἵνα μὴ πλείονα μισθὸν τελέσειαν,
 ἀνθρώπους τὰς μηδενὸς τιμὰς αἰρῶνται τοῖς τέκνοις
- 16 παιδεύτας, εὖωνον ἀμάθειαν διώκοντες. Ἡ καὶ
 Ἀρίστιππος ἐν ἀκρόμῳ, ἀλλὰ καὶ πάνυ ἀσείως ἐπέ-
 σκωψε τῷ λόγῳ πατέρα νῦν καὶ φρενῶν κενόν. Ἐρω-
 τήσαντος γὰρ τινος αὐτὸν, πόσον αὐτοῖη μισθὸν ὑπὲρ
 τῆς τῶ τέκνου παιδεύσεως· Χιλίας, ἔφη, δραχμάς. Τῷ
 δὲ, Ἡράκλεις, εἰπόντος, ὡς ὑπὲρ πολὺ τὸ αἶτημα· δύ-
 ναμιν γὰρ ἀνδράποδον χιλίων πρίασθαι· Τοιγαρῶν,
 εἶπε, δύο ἔξεις ἀνδράποδα, καὶ τὸν υἱόν, καὶ ὃν ἂν πρὶν.
- 17 Τὸ δὲ ὅλον πῶς ἐν ἅταπον τῇ μὲν δεξιᾷ συνεδίξαι
 τὰ παῖδια δέχεσθαι τὰς τροφάς, καὶ προτείνειε τὴν
 ἀρι-

1) Alii ποῖ.

2) Codd. Turnebi, Vulcobi, & Bongarsii exhi-
 bent solito consensu: τοσση, at minus attice.

ἀρισεράν, ἐπιτιμᾶν, μηδεμίαν δὲ ποιεῖσθαι πρόνοιαν
 τῶν λόγων ἐπιδεξίαν καὶ νομίμων ἀκρίαν; Τί ἔν συμ- 18
 βάνει τοῖς θανματοῖς πατράσιν, ἐπειδὴν κακῶς μὲν
 θρέψωσι, κακῶς δὲ παιδεύσωσι τὰς υἱάς; Ἐγὼ
 φράσω. Ὅταν γὰρ εἰς ἄνδρας ἐγγραφέντες τῶν μὲν
 ὑγιαίνοντος καὶ τεταγμένης βίης καταφρονήσωσιν,
 ἐπὶ δὲ τὰς ἀτάκτας καὶ ἀνδραποδώδεις ἡδονὰς ἐαυ-
 τὰς κρημνίσωσι, τότε δὴ μεταμέλονται τὴν τῶν
 τέκνων προδεδικότες παιδείαν, ὅτι ἔδεν ὄφελος,
 τοῖς ἐκείνων ἀδικήμασιν ἀδημονῶντες. Οἱ μὲν γὰρ 19
 αὐτῶν κόλακας καὶ παρασίτες ἀναλαμβάνουσιν, ἀν-
 θρώπους ἀσήμες καὶ καταράτες, καὶ τῆς νεότητος
 ἀνατροπέας καὶ λυμεῶνας· οἱ δὲ τινες ἐταῖρας καὶ
 χαμαιτύπας λυτρῶνται ¹⁾ σοβαρὰς καὶ πολυτελεῖς,
 οἱ δὲ κατοψοφαγεῖσιν, οἱ δὲ εἰς κύβας καὶ κώμας ἐξ-
 οκέλλουσιν. Ἦδη δὲ τινες καὶ τῶν νεανισκωτέρων 20
 ἄπλονται κακῶν, μοιχεύοντες καὶ κίτλοφορῶντες,
 καὶ μίαν ἡδονὴν θανάτῳ τιμώμενοι. Φιλοσόφῳ δὲ 21
 ὁμιλήσαντες ἔ τοῖς ἴσως πράγμασιν ἑαυτὰς ἂν κα-
 ταπαθεῖς παρέχοντο, καὶ τότε παράγγελμα τῶν
 Διογένης ἔμαθον ἂν, ὅς φορτικῶς μὲν τοῖς ῥήμα-
 σιν, ἀληθῶς δὲ τοῖς πράγμασι παραινεῖ, καὶ Φη-
 σὶν· Ἐξέλθε εἰς πορνείον πρ, ἵνα μάθῃς, ὅτι τῶν
 ἀναξίων τὰ τίμια ἔδεν διαφέρει.

CAPUT

1) Sic legendum pro *μειδῶνται*, quod glossematicis
 characterem habet.

CAPUT VIII.

Laus honestæ educationis.

- 1** Συνελών τοίνυν ἐγὼ Φημί καὶ χρησιμολογεῖν μάλ-
 λον ἢ παραινεῖν δόξαίμ' ἂν εἰκότως, ὅτι ἐν πρῶτον
 καὶ μέσθον καὶ τελευταῖον ἐν τέτοις κεφάλαιον ἐγω-
 γῇ σπαδαία καὶ παιδεία νόμιμός ἐστι. Καὶ ταῦτα
 φορὰ καὶ συνεργὰ πρὸς ἀρετὴν καὶ πρὸς εὐδαιμο-
2 νίαν Φημί. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώ-
3 πινα καὶ μικρὰ καὶ ἐν ἀξιοσπένδασι καθεύνηεν. Εὐ-
4 γένεια καλὸν μὲν, ἀλλὰ προγόνων ἀγαθόν. Πλῆ-
5 τος δὲ τίμιον μὲν, ἀλλὰ τύχης κτήμα. Ἐπεὶ δὲ τῶν
 μὲν ἐχόντων πολλάκις ἀφείλετο, τοῖς δὲ ἐν ἐλπί-
6 σαισι φέρεσα προσήνεγκε. Καὶ ὁ πολὺς πλεῖτος ὡς
 σιοπὸς ἐκκεῖται τοῖς βελομένοις βαλάντια ταξεύειν,
7 κακίργοις οἰκέταις καὶ συκοφάνταις. Καὶ τὸ μέγι-
8 στον, ὅτι καὶ τοῖς πονηροτάτοις μέτεσι. Δόξα γὰρ
9 μὴν σεμνὸν, ἀλλ' ἀβέβηκον. Κάλος δὲ περιμά-
10 χητον μὲν, ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον. Ὑγίεια δὲ τίμιον,
11 ἀλλ' εὐμετάστατον. Ἰσχύς δὲ ζηλωτὸν μὲν, ἀλλὰ
12 νόσφ' εὐάλωτον καὶ γήρῃ. Τὸ δὲ ὅλον, εἴ τις ἐπὶ
 τῇ τῷ σώματος ῥώμῃ φρονεῖ, μαθήτω γνώμης δια-
 μαρτάνων. Πόσον ¹⁾ γάρ ἐστιν ἰσχύς ἀνθρωπίνῃ
 ἡτῶν τῆς τῶν ἄλλων ζώων δυνάμεως, λέγω δὲ, οἶον
13 ἐλεφάντων, καὶ ταύρων, καὶ λεόντων; παιδεία δὲ
14 τῶν ἐν ἡμῖν μόνον ἐστὶν ἀθάνατον καὶ θεῖον. Καὶ
 δύο τὰ πάντων ἐστὶν κυριώτατα ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύ-
15 σει, νῆς καὶ λόγος. Καὶ ὁ μὲν νῆς ἀρχικός ἐστὶ τῷ
 λόγῳ.

1) *poson* melius quam *poson*. Editt. Francofurt.
 & Heusingerus.

λόγῃ, ὁ δὲ λόγος ὑπηρετικὸς τῇ νῆ, τύχῃ μὲν ἀνά-
 λωτος, συκοφαντεῖα δὲ ἀναφαίρετος, νόσῳ δ' ἀδιά-
 φθορος, γήρᾳ δ' ἀλύμαντος. Μόνος γὰρ ὁ νῆς πα-
 λαίμενος ἀνηβᾶ, καὶ ὁ χρόνος τ' ἄλλα πάντ' ἀφαι-
 ρῶν, τῷ γήρᾳ προσίθῃσι τὴν ἐπισήμην. "Ογε μὲν 16
 πόλεμος, χειμάρρῃ δίκην, πάντα σύρων καὶ πάντα
 παραφέρων, μόνῃν δ' ὀνόματι παιδείαν παρελέσθαι.
 Καὶ μοι δοκεῖ Στίλπων ὁ μεγαρεὺς Φιλόσοφος ἀξιο- 17
 μνημόνευτον ποιῆσαι ἀπόκρισιν, ὅτε Δημήτριος ἐξαν-
 δραποδισάμενος τὴν πόλιν εἰς ἔδαφος κατέβαλε, καὶ
 τὸν Στίλπωνα ἤρετο, μή τι ἀπολωλενὸς εἴη; καὶ
 ὁ, δὲ δῆτα, εἶπε· πόλεμος γὰρ δ' λαφυραγωγῇ
 ἀρετὴν. Σύμφωνος δὲ καὶ συμφόρος καὶ ἡ Σωκρά- 18
 τες ἀποκρίσις ταύτῃ φαίνεται. Καὶ γὰρ ἔτος, ἐρω-
 τήσαντος αὐτόν, μοι δοκεῖ, Γοργίῃ, ἣν ἔχει περὶ τῆς
 μεγάλης βασιλείας ὑπόληψιν, καὶ εἰ νομίζει τῆτον
 εὐδαίμονα εἶναι; Οὐκ οἶδα, ἔφησε, πῶς ἀρετῆς καὶ
 παιδείας ἔχει, ὥς τῆς εὐδαιμονίας ἐν τέτοις, ἐκ ἐν
 τοῖς τυχεροῖς ἀγαθοῖς κειμένης.

CAPUT IX.

De sermone liberorum rite formando.

"Ὡς περ δὲ παλαιῶν, τῆς παιδείας τῶν τέκνων μη- 1
 δὲν ποιεῖσθαι πρᾶγμα καίτερον, ἔτις αὖ πάλιν Φημί,
 δεῖν τῆς ἀδιαφθόρου καὶ ὑγιαινέσης ἔχεσθαι, τῶν δὲ
 πανηγυρικῶν λήρων ὡς πορρωτάτω τῆς υἱεὶς ἀπά-
 γειν. Τὸ γὰρ τοῖς πολλοῖς ἀρέσκειν, τοῖς σοφοῖς 2
 ἐστὶν ἀπαρέσκειν. Μαρτυρεῖ δὲ με τῷ λόγῳ καὶ 3
 Εὐριπίδης, λέγων· 4

Ἐγὼ

Ἐγὼ δ' ἄνομος εἰς ὄχλον δῆναι λόγον,
Εἰς ἡλικας δὲ κῶλινγας σοφώτερος·

- - - Οἱ δ' ἐν σοφοῖς

Φαῦλοι παρ' ὄχλῳ μεσιώτεροι λέγειν.

- 5 Ὅρῳ δ' ἔγωγε τὰς τοῖς συρφετώδεσιν ὄχλοις ἀρε-
τῶς καὶ νεχαρισμένως ἐπιτηδεύοντας λέγειν, καὶ
τὸν βίον ὡς τὰ πολλὰ ἀσώτως καὶ Φιληδόνως ἀπο-
6 βαίνοντας. Καὶ νῆ Δί' εἰκότως. Εἰ γὰρ ἄλλοις
ἡδονὰς παρασπνεύζοντες, ἀμελεῖσι τὰ καλὰ, χολῇ
ἀντὶ τῆς ἰδίας ἡδυπαθείας καὶ τρυφῆς ὑπεράνω τὸ
ὀρθὸν καὶ ὑγιὲς ποιήσαιντο, ἢ τὸ σῶφρον ἀντὶ τῆς
7 τερπνῆς διώξαιεν. Πρὸς δὲ τέτοις τί ἂν τὰς παῖδας
χρηστὸν ἕτερον διδάξαιμεν, καὶ τίσιν ἀγαθοῖς ἐπι-
8 φύεσθαι παραινέσσαιμεν; Καλὸν γάρ τοι μηδὲν εἰ-
κῇ μήτε λέγειν, μήτε πράττειν, καὶ κατὰ τὴν παρ-
9 οίμην. Χαλεπὰ τὰ καλὰ. Οἱ δ' αὐτοσχέδιοι τῶν
λόγων πολλῆς εὐχερείας καὶ ῥαδιουργίας εἰσὶ πλή-
ρεις, ἔθ' ὅθεν ἀρκεῖον, ἔθ' ὅπερ παυσεῖον εἶναι, εἰδό-
10 των. Χωρὶς δὲ τῶν ἄλλων πλημμελημάτων, οἳ ἂν
ἐν τῇ παραχρῆμα λέγωσιν, εἰς ἀμετρίαν δεινὴν ἐμ-
11 πίπτῃσι, καὶ πολυλογίαν. Σκέψις δ' ἐν ἑᾷ τῆς ἰννα-
12 μένης συμμετρίας τὸν λόγον ἐκπίπτειν. Ὁ Πε-
ρικλῆς, ὡς ἡμῖν ἀκέρει παραδέδοται, καλῶμενος
ὑπὸ τῆς δῆμῃς, πολλὰν εἰς ὑψηλότητα, λέγων, ἀσύν-
13 τακτος εἶναι. Ὡσαύτως δὲ καὶ Δημοσθένης ζήλω-
τῆς τῆς τέττα πολιτείας γενόμενος, καλόντων αὐτὸν
τῶν Ἀθηναίων σύμβελον, ἀντέβαινε, ἔ συντέταγ-
14 μαί, λέγων. Καὶ ταῦτα μὲν ἴσως ἀδέσποτός ἐστι,
καὶ πεπλασμένη παράδοσις. Ἐν δὲ τῷ κατὰ Μειδίαν¹⁾

τὴν

1) Intell. λογφ.

τὴν τῆς σπένσεως ὠφέλειαν ἐναργῶς παρίσῃσι. Φησὶ
 γὰρ· Ἐγὼ δ' ἐσπένθηκα μὲν, ὡς Ἀθηναῖος, Φημι,
 καὶ ἐν αὐτῇ ἀρνηθεῖν καταμελετημέναι γε, ὡς ἐν ἡμῶν
 μάστιγα ἐμοί. Καὶ γὰρ αὖ ἄθλιος ἦν, εἰ τοιαῦτα
 παθὼν καὶ πάχων, ἡμέλει, ὧν περὶ τῶν ἐρεῖν
 ἔμελλον. Τὸ δὲ δὴ παντάπασιν ἀποδομιμάζειν τῶν 15
 λόγων τὴν ἐτοιμότητα, ἢ πάλιν αὖ ταύτην ἐν ἐπ'
 ἀξίοις ἀσπεῖν, καὶ φαῖν αὖ ἐγωγε· ἀλλ' ὡς ἐν Φαρ-
 μάκῃ μοῖρα τῶτο ποιητέον ἐστὶ. Μέχρι δὲ τῆς τῶν 16
 ἀνδρῶν ἡλικίας ἐδὲν ἐν τῇ παρατυχόντος ἀξίῳ λέ-
 γειν, ἀλλ' ὅταν τις ριζώσῃ τὴν δύναμιν, τότε, τῶν
 καυρῶν καλέντων, ἐλευθεριάζειν τοῖς λόγοις προσῆ-
 κεν. Ὡς περ γὰρ οἱ πολὺν χρόνον δεθέντες, καὶ 17
 λυθεῖν ὕπερον, ὑπὸ τῆς πολυχρονίας τῶν δεσμῶν
 συνηθείας καὶ δυνάμενοι βαδίζειν, ὑποσκειλίζονται 1).
 Τὸν αὐτὸν τρόπον πολλῶν χρόνῳ τὸν λόγον σφίγ- 18
 ξαντες, καὶ εἰ ποτε ἐν τῇ παραχρῆμα δεήσειεν εἰ-
 πεῖν, ἐδὲν ἦττον τὸν αὐτὸν τῆς ἐρμηνείας χαρακτῆ-
 ρα φυλάσσει. Τὸ δ' ἐτι παῖδας ὄντας, ἔχον ἐπὶ 19
 καυρῇ λέγειν, ματαιολογίας τῆς ἐσχάτης αἰτίου κα-
 θίσταται. Ζωγράφος, Φασὶν, ἄθλιος Ἀπελλῇ δει- 20
 ξας εἰκόνα, Ταύτην, ἔφη, νῦν γέγραφα. Ὁ δὲ,
 καὶ ἦν μὴ λέγῃς, εἶπεν, οἶδα, ὅτι ταχὺ γέγραπται.
 Θαυμάζω δὲ, πῶς ἐχὶ τοιαύτας πλείους γέγραφας.
 Ὡς περ τοίνυν (ἐπανάγω γὰρ πρὸς τὴν ἐξ ἀρχῆς 21
 τῇ λόγῃ ὑπόθεσιν) τὴν θεατρικὴν καὶ παρατραγω-
 δον, ἔτι αὖ πάλιν καὶ τὴν σμικρολογίαν τῆς λέξεως,
 καὶ ταπείνωσιν παραινῶ διευλαβεῖσθαι καὶ Φεύγειν. 22
 Ἡ μὲν γὰρ ὑπέρογκος, ἀπολίτευτός ἐστι, ἢ δὲ ἰσχυρὴ
 λίαν,

1) Editt. vett. ὑποσκειλίζονται. Sine sensu.

- 23 λίαν, ἀνέπληκτος. Καθάπερ δὲ τὸ σῶμα ἔ μόνον
 ὑγιεινόν, ἀλλὰ καὶ εὐεκτικόν εἶναι χρή, καὶ τὸν
 λόγον ὡσαύτως ἐκ ἄνοσον μόνον, ἀλλὰ καὶ εὐρωστον
 24 εἶναι δεῖ. Τὸ μὲν γὰρ ἀσφαλὲς ἐκταυεῖται μόνον,
 25 τὸ δ' ἐπικινδυνον καὶ θαυμάζεται. Τὴν δὲ τυγχά-
 νω γνώμην ἔχων, καὶ περὶ τῆς ἐν τῇ ψυχῇ διαθέ-
 σεως. Οὐτε γὰρ θρασύν, ἔτ' ἄτολμον καὶ κατα-
 πλήρη προσῆκεν εἶναι. Τὸ μὲν γὰρ εἰς ἀναιχυν-
 26 τίαν, τὸ δὲ εἰς ἀνδραποδωδίαν περιίταται. "Ευτε-
 χνον δὲ τὸ τὴν μέσσην ἐν ἅπασιν τέμνειν ἐμμελέεσθαι.
 27 Βέλομαι δ' ἕως ἔτι μέμνημαι τῆς παιδείας, ὥς ἔχω
 δόξης περὶ αὐτῆς, εἰπεῖν, ὅτι τὸν μυθικῶλον λόγον
 πρῶτον μὲν ἀμεσσίως ἔ μικρὸν ποιῶμαι τεκμήριον.
 Ἐπειτα δὲ καὶ πρὸς τὴν ἀσκησιν ἀψήυορον, καὶ
 28 πάντῃ ἀνεπίμονον εἶναι, νομίζω. Μονωδία γὰρ ἐν
 ἅπασιν ἐστὶ πλήσιμόν τε καὶ πρόσαντες. Ἡ δὲ ποι-
 μιλία τερπνόν, καθάπερ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν,
 οἶον αἰέσμασιν, ἢ θεάμασι.

CAPUT X.

Quod philosophia liberis addiscenda.

- 1 Δεῖ τοίνυν τὸν παῖδα τὸν ἐλεύθερον μηδεὶς μηδὲ
 τῶν ἄλλων τῶν καλεσμένων ἐγκυκλίων παιδευμάτων,
 μηδὲ ἀνήκοον, μηδὲ ἀθέατον εἶναι εἶναι, ἀλλὰ ταῦτα
 μὲν παραδρομῆς ¹⁾ μαθεῖν, ὥσπερ γεύματος ἐνε-
 κεν, ἐν ἅπασιν γὰρ τὸ τέλειον ἀδύνατον, τὴν δὲ φι-
 λοσοφίαν πρεσβεύειν. Ἐχω δὲ δι' εἰκόνας παρα-
 2 σῆσαι τὴν ἐμαυτῆ γνώμην. Ὡσπερ γὰρ περιπλεῖ-
 σαι

1) Vulg. editt. ἐκ περιδρομῆς, at melius ἐκ παραδρο-
 μῆς. Vid. not. nostr.

σαι μὲν πολλὰς πόλεις καλὸν, ἐνοικῆσαι δὲ τῇ κρα-
 τίσῃ χρησίμων. Ἀσεΐως δὲ καὶ Βίαν ἔλεγεν ὁ Φι- 3
 λόσοφος, ὅτι, ὥσπερ οἱ μνηστῆρες τῇ Πηνελόπῃ
 πλησιάζειν μὴ δυνάμενοι, ταῖς ταύτης ἐμύγνυντο
 θεραπεύοντας· ἔτω καὶ οἱ Φιλοσοφίας μὴ δυνάμενοι
 κατατυχεῖν, ἐν τοῖς ἄλλοις παιδεύμασι τοῖς ἑδενός
 ἀξίοις ἑαυτὰς κατασιελετεύεσι. Διὸ δὲ τῆς ἄλλης 4
 παιδείας ὥσπερ κεφάλαιον ποιεῖν τὴν Φιλοσοφίαν.
 Περὶ μὲν γὰρ τὴν τῆ σώματος ἐπιμέλειαν διττὰς 5
 εἶδρον ἐπισήμας οἱ ἄνθρωποι, τὴν ἰατρικὴν καὶ τὴν
 γυμναστικὴν· ὧν ἡ μὲν τὴν υἰείαν, ἡ δὲ τὴν εὐεξίαν
 ἐντίθησι. Τῶν δὲ τῆς ψυχῆς ἀβρώσημάτων καὶ 6
 παθῶν ἡ Φιλοσοφία μόνη φάρμακον ἐστίν. Διὰ γὰρ
 ταύτην ἐστὶ, καὶ μετὰ ταύτης γινώσκειν, τί τὸ καλόν,
 τί τὸ αἰσχρόν, τί τὸ δίκαιον, τί τὸ ἄδικον, τί τὸ
 συλλήβδην ἀρετόν, ἢ φευκτόν· πῶς θεοῖς, πῶς
 γονεῦσι, πῶς πρεσβυτέροις, πῶς νόμοις, πῶς ἀλ-
 λοτρίοις, πῶς ἄρχεσι, πῶς φίλοις, πῶς γυναιξί,
 πῶς τέκνοις, πῶς οἰκέταις χρητέον ἐστίν¹⁾· ὅτι δὲ
 θεὸς μὲν σέβεσθαι, γονεῖς δὲ τιμᾶν, πρεσβυτέρους
 αἰδεῖσθαι, νόμοις πειθαρχεῖν, ἄρχεσιν ὑπέκειναι, φί-
 λους ἀγαπᾶν, πρὸς γυναικας σωφρονεῖν, τέκνων σερ-
 ντικὰς εἶναι, δέλας μὴ περιυβρίζειν. Τὸ καὶ μέ- 7
 γιστον, μῆτε ἐν ταῖς εὐπραγίαις περιχαρεῖς, μῆτε
 ἐν ταῖς συμφοραῖς περιλύπεις ὑπάρχειν, μῆτε ἐν
 ταῖς ἡδοναῖς ἐπλύπεις εἶναι, μῆτε ἐν ταῖς ὀργαῖς ἐκ-
 παθεῖς καὶ θηριώδεις, ἅπερ ἐγὼ πάντων τῶν ἐκ
 Φιλο-

1) Alii est. Sed hoc, in φιλανθρωπικόν hoc loco con-
 tra codices legitur.

- Φιλοσοφίας περιγινόμενων ἀγαθῶν πρεσβύτατα
 8 κρῖνω. Τὸ μὲν γὰρ εὐγενῶς εὐτυχεῖν, ἀνδρός· τὸ
 δὲ ἀνεπιφθόνως εὐτυχεῖν, εὐηνίᾳ ἀνθρώπου¹⁾. Τὸ
 δὲ τοῖς λογισμοῖς περιεῖναι τῶν ἡδονῶν, σοφῶν· τὸ
 δ' ὀργῆς κατακρατεῖν, ἀνδρός ἐ τῇ τυχόντος ἐστί.
 9 Τελείας δ' ἀνθρώπους ἡγεῖμαι τὰς δυναμένας τὴν πο-
 λιτικὴν δύναμιν μίξαι καὶ κεράσαι τῇ Φιλοσοφίᾳ.
 10 Καὶ δυοῖν ὄντοι μεγίστοι ἀγαθοῖν, ἐπιβόλας ὑπ-
 ἄρχειν ὑπολαμβάνω, τῇ τε καινωφελῆς βίᾳ, πολι-
 τευομένης, τῇ τε αἰύμονος καὶ γαληνῆ, διατρίβον-
 11 τας περὶ Φιλοσοφίαν. Τριῶν γὰρ ὄντων βίαν, ὧν
 ὁ μὲν ἐστὶ πρακτικὸς, ὁ δὲ θεωρητικὸς, ὁ δ' ἀπο-
 λαυστικός· ὁ μὲν ἔκλυτος καὶ δᾶλος τῶν ἡδονῶν,
 ζωῶδης, καὶ μικροπρεπής ἐστίν· ὁ δὲ θεωρητικὸς
 τῇ πρακτικῇ διαμαρτάνων, ἀνωφελής· ὁ δὲ πρα-
 κτικὸς ἀμοιρήσας τῆς Φιλοσοφίας, ἄμικτος καὶ πλημ-
 μελής. Πειρατέον ἔν εἰς δύναμιν καὶ τὰ κοινὰ
 πράττειν, καὶ τῆς Φιλοσοφίας ἀντιλαμβάνεσθαι κα-
 12 τὰ τὸ παρῆικον τῶν καμρῶν. Οὕτως ἐπολιτεύσατο
 Περικλῆς, ἔτως Ἀρχύτας ὁ Ταραντῖνος, ἔτως Δίων
 ὁ Συρακῆσιος, ἔτως Ἐπαμινώνδας ὁ Θηβαῖος, ὧν
 13 ἐκάτερος Πλάτωνος ἐγένετο συνεχιστής. Καὶ περὶ
 μὲν πειδείας ἐν οἷδ' ὅ,τι²⁾ δεῖ πλεονα λέγοντα δια-
 τρι-

1) Sic emendavit Heumannus, cujus conjectu-
 ram confirmat cod. Voss. 1. — Editt. vet. τὸ
 μὲν γὰρ εὐγενῶς εὐτυχεῖν, ἀνδρός· τὸ δὲ ἀνεπιφθόνως,
 εὐηνίᾳ ἀνθρώπου. Post ἀνεπιφθόνως supplendum est:
 εὐτυχεῖν. Vid. nostram german. versionem pag.
 90, 10.

2) Diastole ab omnibus neglecta h. l. inferenda.

τρίβειν. Πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις χρήσιμον, μᾶλλον 14
δὲ ἀναγκαῖόν ἐστι, μὴδὲ τῆς τῶν παλαιῶν συγγραμ-
μάτων κτήσεως ὀλιγώρως ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τέτων
ποιεῖσθαι συλλογὴν καὶ χρῆσθαι αὐτοῖς 1) κατὰ τὸ
γεωργῶδες. Τὸν αὐτὸν γὰρ τρόπον ὄργανον τῆς 15
παιδείας ἢ χρήσις τῶν βιβλίων ἐστὶ, καὶ ἀπὸ πηγῆς
τὴν ἐπιτήμην τηρεῖν συμβέβηκεν.

CAPUT XI.

De exercitiis corporis.

Οὐ τοίνυν ἄξιον, εἰδὲ τὴν τῶν σωμάτων ἀγωνίαν 1
παροῦσαν, ἀλλὰ πέμποντας εἰς παιδοτρίβη τὰς παῖ-
δας, ἱκανῶς ταῦτα διαπονεῖν, ἅμα μὲν τῆς τῶν
σωμάτων εὐρυθυμίας ἐνεκεν, ἅμα δὲ καὶ πρὸς βίω-
μην. Καλῆ γὰρ γήρως θεμέλιον ἐν παισὶν ἢ τῶν 2
σωμάτων εὐεξία. Καθάπερ δὲ ἐν εὐδία τὰ πρὸς τὸν 3
χειμῶνα προσῆκε παρασπενάζειν, ἕως ἐν νεότητι
τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν σωφροσύνην ἐφ' ὅδιον εἰς τὸ
γῆρας ἀποτίθεσθαι. Οὕτω δὲ ταμιεύεσθαι τὸν 4
σώματος πόνον, ὥς μὴ καταξήρης γινομένης πρὸς
τὴν τῆς παιδείας ἐπιμέλειαν ἀπαγορεύειν. Κατὰ 5
γὰρ Πλάτωνα, ὕπνοι καὶ νόποι μαθήμασι πολέ-
μιοι. Καὶ τί ταῦτα; Ἀλλ' ὁ πάντων ἐστὶ κυριώτα- 6
τον τῶν εἰρημένων, σπεύδω λέγειν. Πρὸς γὰρ
τὰς στρατιωτικὰς ἀγωνίας τὰς παῖδας ἀσκητέον, ἐν
ἀκοντισμοῖς αὐτὰς καταθλάντας, καὶ τοξείαις, καὶ
θήραις. Τὰ γὰρ τῶν ἡττωμένων ἐν ταῖς μάχαῖς 7
ἐλάττω τοῖς νικῶσιν ἄλλα πρόκειται. Πόλεμος δ' ἐ-

B 2

σικα-

1) καὶ χρῆσθαι αὐτοῖς primum ex conjectura recepi,
de qua copiosius nostr. vers. p. 92, 18.

σπιατραφημένην σωμάτων ἕξιν ἐδέχεται. Ἰχθὺς
 δὲ στρατιώτης, πολεμίων ἀγώνων ἐθὺς, ἀθλητῶν
 8 καὶ πολεμίων Φάλαγγας διωθεῖ. Τί ἔν, ἂν τις
 εἴποι; Σὺ δὲ δὴ τῆς περὶ τῶν ἐλευθέρων παίδων
 ἀγωγῆς ὑποχόμενος παραδείγματα δώσειν, ἔπειτα
 Φαίνη τῆς μὲν τῶν πενήτων καὶ δημοτικῶν παρα-
 μελῶν ἀγωγῆς, μόνοις δὲ τοῖς πλεῖστοις ὁμονοεῖς
 9 ὑποθήκας διδόναι. Πρὸς ἧς ἔχουσιν ἀπαντῆσαι.
 Ἐγὼ γὰρ μάλιστ' ἂν βελοίμην, πᾶσι κοινῇ χρήσιμον
 10 εἶναι τὴν ἀγωγήν. Εἰ δὲ τινες ἐνδεῶς τοῖς ἰδίοις
 πράττοντες, ἀδυνατήσας τοῖς ἐμοῖς χρήσασθαι πα-
 ραγγέλμασι, τὴν τύχην αἰτιάσασθαι, ἢ τὸν ταῦτα
 11 συμβαλεύοντα. Πειρατέον μὲν ἔν εἰς δύναμιν, τὴν
 κρατίστην ἀγωγήν ποιεῖσθαι τῶν παίδων καὶ τοῖς πέ-
 12 νησιν· εἰ δὲ μὴ, τῇγε δυνατῇ χρητέον. Καὶ ταῦ-
 τα μὲν δὴ τῷ λόγῳ παρεφορτισάμην, ἵν' ἐφεξῆς
 καὶ τὰ ἄλλα τὰ φέροντα πρὸς τὴν ὁρτὴν τῶν νέων
 ἀγωγήν συνάψω.

CAPUT XII.

De magistrorum disciplina.

- 1 Κακῆϊνὸς Φημι, δεῖν τὰς παῖδας ἐπὶ τὰ καλὰ τῶν
 ἐπιτηδεύματων ἄγειν παραινέσσει, καὶ λόγοις, μὴ
 2 μὰ Δία, πληγαῖς, μηδ' αἰκισμοῖς. Δοκεῖ γὰρ πε-
 ταῦτα τοῖς δέλοισι μάλλον, ἢ τοῖς ἐλευθέροις πρέπειν.
 3 Ἀποναρῶσι γὰρ, καὶ φρίττῃσι πρὸς τὰς πόνας,
 τὰ μὲν διὰ τὰς ἀληγδόνας τῶν πληγῶν, τὰ δὲ καὶ
 4 διὰ τὰς ὕβρεις. Ἐπαινοὶ δὲ καὶ ψόγοι πάσης εἰσὶν
 αἰνέας ὡφελιμώτεροι τοῖς ἐλευθέροις· οἱ μὲν ἐπὶ τὰ
 καλὰ παρορμῶντες, οἱ δ' ἀπὸ τῶν αἰσχρῶν ἀπείρ-
 γον.

γοντες. Δεῖ δ' ἐναλλάξ καὶ ποιήτως χρῆσθαι ταῖς 5
ἐπιπλήξεσι, καὶ τοῖς ἐπαίνοις, καὶ πείδαν ποτε εὖ 6
Φρανῶνται, ταῖς ἐπιπλήξεσιν ἐν αἰσχύνῃ ποιῆσθαι,
καὶ πάλιν ἀνακαλεῖσθαι τοῖς ἐπαίνοις, καὶ μιμῆσθαι 7
τὰς τίττας, αἰτινες, ἐπειδὴν τὰ παῖδια ἡλασθῆναι
ρίσωσιν, εἰς παρηγορίαν πάλιν τὸν μασὸν ὑπέχουσι.
Δεῖ δ' αὐτὰς μὴδὲ τοῖς ἐγκωμίοις ἐπαύρειν καὶ Φυ 8
σᾶν. Χαννῶνται γὰρ ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν ἐπαί-
νων, καὶ θρύπτονται.

CAPUT XIII.

De disciplina parentum.

Ἦδη δὲ τινὰς ἐγὼ εἶδον πατέρας, οἷς τὸ λίαν Φιλεῖν 1
τῇ μὴ Φιλεῖν αἴτιον κατέστη. Τί ἔν ἐστιν, ὃ βέλομαι
λέγειν; ἵνα τῷ παραδείγματι φωτεινότερον ποιήσω
τὸν λόγον. Σπεύδοντες γὰρ, τὰς παῖδας ἐν πᾶσι 2
τάχα πρωτεύσαι, πόνους αὐτοῖς ὑπερμέτρους ἐπι-
βάλλουσιν, οἷς ἀπαυδῶντες ἐπιπίπτουσι, καὶ ἄλλως
βαρυνόμενοι ταῖς κακοπαθείαις ἐδέχονται τὴν μά-
θησιν εὐηλώς. Ὡς περ γὰρ τὰ φυτὰ τοῖς μὲν με 3
τρίοις ὕδασι τρέφεται, τοῖς δὲ πολλοῖς πνίγεται,
τὸν αὐτὸν τρόπον ψυχὴ τοῖς μὲν συμμέτροις αὔξε-
ται πόνοις, τοῖς δ' ὑπερβάλλουσι βαπτίζεται. Δο 4
τέον ἔν τοις παισὶν ἀναπνοὴν τῶν συνεχῶν πόνων,
ἐνθυμεμένους, ὅτι πᾶς ὁ βίος ἡμῶν εἰς ἀνεσίαν καὶ
σπεδὴν διήρηται. Καὶ διὰ τῆτο ἐμόνον ἐγγρήγορ 5
σις, ἀλλὰ καὶ ὕπνος εὐρέθῃ· ἐδὲ πόλεμος, ἀλλὰ
καὶ εἰρήνη· ἐδὲ χειμῶν, ἀλλὰ καὶ εὐδία, ἐδὲ ἐνεργ-
γοὶ πράξεις, ἀλλὰ καὶ ἑορταί. Συνελόντι δ' εἰπεῖν, 6
ἢ ἀνάπαυσις τῶν πόνων ἀρτυμά ἐστι. Καὶ ἐν ἐπὶ 7
τῶν

- τῶν ζῶων μόνων τῆτο ἴδοι τις γινόμενον, ἀλλὰ καὶ
ἐπὶ τῶν ἀψύχων. Καὶ γὰρ τὰ τόξα, καὶ τὰς λύ-
8 ρας ἀνέμεν, ἵνα ἐπιτεῖναι δυνηθῶμεν. Καθόλα
δὲ σώζεται σῶμα μὲν ἐνδεία καὶ πληρώσει, ψυχὴ
9 δὲ ἀνέσει καὶ πόνη· Ἄξιον δ' ἐπιτιμᾶν τῶν πατέ-
ρων ἐνίοις, οἵτινες παιδαγωγοῖς καὶ διδασκάλοις ἐπι-
τρέφαντες τὰς υἱεῖς, αὐτοὶ τῆς τέτων μαθήσεως
ἢ αὐτόπται γίνονται τὸ παράπαν, ἢ αὐτήηοι,
10 πλεῖστον τῆ δέοντος ἀμαρτάνοντες. Αὐτὰς γὰρ παρ'
ὀλίγας ἡμέρας δεῖ δοκιμασίαν λαμβάνειν τῶν παί-
δων, ἀλλὰ μὴ τὰς ἐλπίδας ἔχειν ἐν μισθῷ διαθέ-
11 σει. Καὶ γὰρ ἐκείνοι πλεῖονα ποιήσονται τὴν ἐπι-
μέλειαν τῶν παίδων, μέλλοντες ἐκάστοτε διδόναι τὰς
12 εὐθύνας· Κᾶνταῦθα δὴ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τῆ ἵπποκό-
μης χαρίεν, ὥς ἂν ἔτω πικάνει τὸν ἵππον, ὥς βα-
13 σιλῆως ὀφθαλμός. Πάντων δὲ μάλιστα τὴν μνήμην
14 τῶν παίδων ἀσκεῖν καὶ συνεθίζειν. Αὕτη γὰρ
ὥσπερ τῆς παιδείας ἐστὶ ταμεῖον. Καὶ διὰ τῆτο μη-
τέρα τῶν μεστῶν ἐμβολόγησαν εἶναι τὴν Μνημο-
σύνην, ἀνιττόμενοι καὶ παραδελῶντες, ὅτι ὁ
ἄτως ἂν γεννᾶν καὶ τρέφειν, ὥς ἡ μνήμη πέφυκε.
15 Καὶ τοῖνυν ταύτην κατ' ἀμφοτέρα ἀσκητέον, εἴτε
ἐκ φύσεως μνήμονες εἴεν οἱ παῖδες, εἴτε καὶ τέχνη.
16 τῶν ἐπιλήσμονες. Τὴν γὰρ πλεονεξίαν τῆς φύσεως
ἐπιβρώσομεν· τὴν δ' ἔλκεψιν ἀναπληρώσομεν. Καὶ
οἱ μὲν τῶν ἄλλων ἔσονται βελτίους, οἱ δ' ἐαυτῶν.
17 Τὸ γὰρ Ἡσιόδειον καλῶς εἴρηται·

Εἰ

1) ὅτι Cod. Vulcob. Voss. et melius, quam qui
ὅτι omittunt.

Εἰ γὰρ κεν καὶ συμμῖρον ἐπὶ συμμῖρῳ καταθεῖο,
Καὶ θαυὰ τῶθ' ἔρδεις, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ
γένοιτο.

Μὴ λανθανέτω τοίνυν μηδὲ τῷτο τὰς πατέρας, ὅτι 18
τὸ μνημονικὸν τῆς μαθήσεως μέρος ἢ μόνον πρὸς
τὴν παιδείαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς τῆ βίᾳ πράξεις
ἐκ ἐλαχίστην συμβάλλεται μοῖραν. Ἡ γὰρ τῶν γε-
γεννημένων πράξεων μνήμη τῆς περὶ τῶν μελλόν-
των εὐβελίας γίνεται παραδείγμα.

CAPUT XIV.

De moribus puerorum.

Καὶ μὲν τοι καὶ τῆς αἰχρολογίας ἀπακτέον τὰς 1
υἱεῖς. Λόγος γὰρ ἔργε σικη, κατὰ Δημόκριτον. 2
Εἴτ' αὖ γε μὴν ἐντευτικὰς αὐτὰς εἶναι παρασνευασέον, 3
καὶ φιλοπροσηγέρες. Οὐδὲν γὰρ, ὡς τὰ ἀνέντευ- 4
κτα τῶν ἡθῶν ἐσιν, ἔτως ἀξιόμισητον. Ἐτι τοί- 5
νυν οἱ παῖδες ἀμισεῖς γίγνοντ' ἂν τοῖς συνῆσι, μὴ
παντελῶς ἐν ταῖς ζητήσεσιν ἀπαρὰχώρητοι γινώ-
μενοι. Οὐ γὰρ τὸ νικᾶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἡτ- 6
τᾶσθαι ἐπίστασθαι καλόν, ἐν οἷς τὸ νικᾶν βλαβερόν.
Ἐσι γὰρ ὡς ἀληθῶς καὶ νίκη Καδμεία. Ἐχω δὲ 7
μάρτυρα τέτων Εὐριπίδην τὸν σοφὸν ἐπαγαγέσθαι,
λέγοντα·

Δυοῖν λεγόντοιν, πατέρες θυμημένε,

Ὅ μὴ ἀντιτείνων τοῖς λόγοις σοφώτερος.

Ἄ τοίνυν τῶν εἰρημένων ἐδενὸς ἡττόν ἐσιν, ἀλλὰ 8
καὶ μᾶλλον ἐπιτηδευτέα τοῖς νέοις, καὶ δὴ λεπτέον.
Ταῦτα δὲ ἐσι· Τὸν βίον ἀτρύφητον ἀσκεῖν, το 9

B 4

τὴν

- τὴν γλῶτταν κατέχειν, τὸ τῆς ὀργῆς ὑπεράνω γίνεσθαι, τὸ τῶν χειρῶν κρατεῖν. Τάτων ἕνατον,
- 10 ἡλίον ἐστὶ, σκεπτέον. Ἐσα γὰρ ἐπὶ παραδειγμα-
των γνωριμώτερα. Οἶον, ἵνα ἀπὸ τῆς τελευταίας πρῶ-
τον ἄρξωμαι, τὰς χειρὰς τινες ὑποχόντες λήμνα-
σιν ἀδίκους, τὴν δόξαν τῶν προβεβιωμένων ἐξέ-
11 χεαν. Ὡς Γύλιππος ὁ Λακεδαιμόνιος τὰ σακκία
τῶν χρημάτων παραλύσας, Φυγὰς ἀπηλάθῃ τῆς
12 Σπάρτης. Τόγε μὴν ἀόρητον, ἀνδρὸς ἐστὶ σοφῆς.
- 13 Σωκράτης μὲν γὰρ, λακτίσαντος αὐτὸν νεανίσκου
Θρασέος μάλα καὶ βδελυρῶ, τὸς ἀμφ' αὐτὸν ὄρων
ἀγανακτεῦντας, καὶ σφαδάζοντας, ὡς καὶ διώκειν
αὐτὸν ἐθέλειν· ἄρα, ἔφησε, καὶ εἰ με ὄνος ἐλά-
κτισεν, ἀντιλακτίσαι τῆτον ἡξιῶσατε ἄν; Οὐ μὴν
ἐκείνός γε παντελῶς κατεπρόϊκατο 1).
- 14 ἀπήγγεατο. Ἀριστοφάνης δ', ὅτε τὰς Νεφέλας ἐξέ-
φερε, παντοίως πᾶσαν ὕβριν αὐτῇ κατασκευαυῦν-
τος, καὶ τινος τῶν παρόντων, τὰ τοιαῦτα ἀνακω-
μωδεντος, ἐν ἀγανακτεῖς, εἰπόντος, ὃ Σώκρατες;
Μά Δί', ἐν ἔγωγε, ἔφησεν· Ὡς γὰρ ἐν συμποσίῳ
15 μεγάλῳ, τῷ θεάτρῳ σιῶπτομαι. Ἀδελφὰ τέ-
τοις, καὶ σύζυγα φανήσονται πεποιημένους, Ἀρχύ-
16 τας ὁ Ταραντῖνος καὶ Πλάτων. Ὁ μὲν γὰρ ἐπα-
νελθὼν ἀπὸ τῆς πολέμου, στρατηγῶν δ' ἐτύγχανε, γῆν
καταλαβὼν κεχερσωμένην τὸν ἐπίτροπον καλέσας
αὐτῆς· ὦμωξας ἄν, ἔφησεν, εἰ μὴ λίαν ὠργιζομένην.
- 17 Πλάτων δὲ δέλω λίχνῳ καὶ βδελυρῷ θυμωθεὶς, τὸν
τῆς

1) κατεπρόϊκατο. Sic Cod. Vulcob. et excerpta Wolfii.

τῆς ἀδελφῆς υἱὸν Σπεύσιππον καλέσας, τῶτον,
 ἔφησεν, ἀπελθὼν κρότησον¹⁾, ἐγὼ γὰρ πάνυ θυ-
 μῶμαι. Χαλεπὰ δὲ ταῦτα, καὶ δυσμήμητα, Φαίη 18
 τις ἄν. Οἶδα καὶ γὰρ. Πειρατέον ἔν, εἰς ὅσον οἶοντ'
 ἔστι, τέτοις παραδείγμασι χρωμένους τὸ πολὺ τῆς
 ἀκρατῆς καὶ μαινομένης ὑφαιρεῖν ὀργῆς. Οὐδὲ γὰρ
 εἰς τ' ἄλλα ἐνάμιλλοι τῶν ἐκείνων ἐσμέν ἕτ' ἐμπει-
 ρίας ἕτε καλοῦσθαι γὰρ αἷμα· ἀλλ' ἔδεν ἥττον ἐκείνων,
 ὥσπερ θεῶν ἱεροφάνται, καὶ δαδῆχοι τῆς σοφίας
 ὄντες, ὅσαπέρ ἐστιν ἐν δυνατῶ ταῦτα μιμεῖσθαι καὶ
 περινύζειν²⁾ ἐπιχειρῶμεν. Τὸ τοίνυν τῆς γλώτ- 19
 τῆς κρατεῖν (περὶ τάς γὰρ ὥσπερ ὑπεδέμην, εἰ-
 πῆν λοιπὸν) εἴ τις μικρόν καὶ φαῦλον ὑπέληψε,
 πλείστον διαμαρτάνει τῷ δέοντος. Σοφὸν γὰρ εὐκα- 20
 ρος σιγῇ, καὶ παντὸς λόγου κρείττων. Καὶ διὰ τῷ 21
 το, μοι δοκεῖ, τὰς μυσηριώδεις τελετάς οἱ παλαιοὶ
 πατέδειξαν, ἵνα ἐν ταύταις σιωπᾶν ἐθισθέντες ἐπὶ
 τὴν τῶν ἀνθρωπίνων μυσηρίων πίσιν τὸν ἀπὸ τῶν
 θεῶν μεταφέρωμεν φόβον. Καὶ γὰρ αὖ σιωπήσας 22
 μὲν ἑδείς μετενόησε, λαλήσαντες δὲ παμπληθεῖς. 23
 Καὶ τὸ μὲν σιγηθὲν ἐξειπεῖν ῥάδιον, τὸ δὲ ῥηθὲν
 ἀναλαβεῖν ἀδύνατον. Μυρίαι δ' ἐγῶγε οἶδα ἀκέσας 24
 ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιπεσόντας διὰ τὴν τῆς
 γλώττης ἀκράσίαν. Ὡν τὰς ἄλλας παραλιπὼν, 25
 ἐνὸς ἢ δυοῖν, τύπε ἐνεκεν, ἐπιμνηθῆσομαι. Τῷ 26

B 5

γὰρ

1) Menagius (ad Diogen. Laërt. III, 58.) σκῆπτρον.
 Fortasse Plutarchus κόλασον scripsit. Vid. nostr.
 Versf. p. 123, 15.

2) Xylander: παριχνίζειν. Voss. I. παριχνυειν. Mal-
 lem: παριχνιαζειν.

- γὰρ Φιλαδέλφῃ γήμαντος τὴν ἀδελφὴν Ἀρσινόην,
 Σωτάδης εἰπὼν· Εἰς ἔχ' ὁσίην τρυμαλιὴν τὸ κέν-
 τρον ᾧθεῖς, ἐν δεσμωτηρίῳ πολλὰς κατεσάπη χρό-
 νος, καὶ τῆς ἀκαύρας λαλιᾶς ἐμειπτὴν ἔδωκε δίκην.
 ἵνα δὲ γέλωτα παρασχῇ τοῖς ἄλλοις, αὐτὸς πολὺν
 27 χρόνον ἔκλαυσεν. Ἐνάμιλλα δὲ τέτοις καὶ σύζυγα,
 καὶ Θεόκριτος ὁ σοφιστὴς εἶπε τε καὶ ἔπαθε, καὶ πο-
 λὺ δεινότερα. Ἀλεξάνδρῳ γὰρ πορφυρᾶς ἐσθῆτας
 κελεύσαντος κατασκευάζειν τὰς Ἑλληνας, ἵνα ἐπ-
 ανελθὼν τὰ ἐπινίκια τῆς πολέμου τῆς κατὰ τῶν βαρ-
 βάρων θύσει, καὶ τῶν ἐθνῶν κατὰ κεφαλὴν εἰσ-
 φερόντων ἄργυρον· Πρότερον μὲν, ἔφησεν, ἡμι-
 σβήτῃ, νῦν δὲ ἡδημα σαφῶς, ὅτι ὁ πορφύρεος
 Ὀμήρῳ θάνατος ἔσθ' ἔστιν. Ἐξ ὧν ἐχθρὸν ἐκτῆ-
 28 σατο τὸν Ἀλέξανδρον. Ἀντίγονον δὲ τὸν βασιλεῖα
 τῶν Μακεδόνων ἐτερόφθαλμον ὄντα, τὴν πῆρσιν
 29 προφέρων, εἰς ἐμμετρίαν ὀργὴν κατέστησε. Τὸν γὰρ
 ἀρχιμάγειρον Εὐτροπίωνα, γεγεννημένον ἐν τάξει,
 ἐμπέμφας παραγενέσθαι πρὸς αὐτὸν ἡξίε, καὶ λόγου
 δᾶναι καὶ λαβεῖν. Ταῦτα δὲ ἀπαγγέλλοντος ἐνεῖνα
 πρὸς αὐτόν, καὶ πολλὰνίς προσιόντος· Εὐ οἶδα,
 ἔφησεν, ὅτι ἡμῶν με θέλεις τῷ κύκλωπι παραθέ-
 σθαι· ὀνειδίζων τῷ μὲν, ὅτι πηρὸς, τῷ δὲ, ὅτι μά-
 30 γειρος ἦν. Κακῆϊνος· Τοιγαρῶν, εἰπὼν, τὴν κεφα-
 λὴν ἔχ' ἔχεις, ἀλλὰ τῆς ἀθυροσομίας ταύτης καὶ
 μανίας δώσεις δίκην. Ἀπήγγειλε τὰ εἰρημένα τῷ
 βασιλεῖ, καὶ ὁ μὲν πέμψας ἀνείλε τὸν Θεόκριτον.
 31 Παρὰ πάντα δὲ ταῦτα, ὅπερ ἐστὶν ἱεροπρεπέστατον,
 συνεθισθεὺς τὰς παῖδας τάληθ' ἰλεῖν. Τὸ γὰρ
 ψεύδεσθαι, δαλοπρεπές, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις μισθί-
 σθαι

θαί ἄξιον, καὶ ἐδὲ μέτροις δέλοισι συγγνωσκόν.
 Ταῦτα μὲν ἔν ἐκ ἐνδοιάσας, ἐδὲ μελλήσας, περὶ 32
 τῆς τῶν παίδων εὐκοσμίας καὶ σωφροσύνης διείλεγα-
 μαί. Περὶ δὲ τῆ ῥηθῆσεσθαι μέλλοντος ἀμφίδοξός
 εἰμι, καὶ διχογνωμῶν, καὶ τῇδε κηεῖσθαι κλίνων,
 ὡς ἐπὶ πλάσιγγος πρὸς ἐδέτερον βέλφα δύναμαι.
 Πολὺς δ' ὄνως ἔρχε με, καὶ τῆς εἰσηγήσεως, καὶ
 τῆς ἀποτροπῆς τῆ πράγματος. Ἀποτολημτέον ἔν
 ὅμως εἰπεῖν αὐτό. Τί ἔν τῷτό ἐσι; Πότερα δᾶ τὰς 33
 ἐρώντας τῶν παίδων ἔξν τέτοις συνείναι καὶ συνδια-
 τρίβειν; ἢ τᾶναντίον εἶργειν αὐτὰς, καὶ ἀποσοβεῖν
 τῆς πρὸς τέτας ὁμιλίας προσῆκεν; Ὅταν μὲν γὰρ 34
 ἀποβλέψω πρὸς τὰς πατέρας αὐθενκᾶσας, καὶ τὸν
 τρόπον ὁμφακίας καὶ φρυγνὰς, οἱ διὰ τὴν τῶν τέ-
 νων ὕβριν ἐκ ἀνεκτὴν νομίζεσι τὴν τῶν ἐρώντων
 ὁμιλίαν, εὐλαβεμαί ταύτης εἰσηγητῆς γενέσθαι καὶ
 σύμβελος. Ὅταν δ' αὖ πάλιν ἐνθυμηθῶ τὸν Σω- 35
 κράτην, τὸν Πλάτωνα, τὸν Ξενοφῶντα, τὸν Αἰ-
 χίνην, τὸν Κέβητα, τὸν πάντα χορὸν ἐκείνων
 τῶν ἀνδρῶν, οἱ τὰς ἄρρενας ἐδοκίμασαν ἔρωτας,
 καὶ τὰ μεράκια προήγαγον ¹⁾ ἐπὶ τε παιδείαν, καὶ
 δημαγωγίαν, καὶ τὴν ἀρετὴν τῶν τρόπων, πάλιν
 ἕτερος γίνομαί, καὶ κᾶμπτομαί πρὸς τὸν ἐκείνων
 τῶν ἀνδρῶν ζῆλον. Μαρτυρεῖ δὲ τέτοις Εὐριπίδης 36
 ἔτω λέγων·

Ἄλλ' ἐσι δὴ τις ἄλλος ἐν βροτοῖς ἔρως,

Ψυχῆς δικαίας, σώφρονός τε, ἀγαθῆς·

Τὸ δὲ τῆ Πλάτωνος σπεδῇ καὶ χαριεντισμῷ με· 37
 μιγμέ·

1) Alii προσήγαγον. Minus recte.

μιγμένον, ἔ παραλειπτόν. Ἐξῆνα γάρ, Φησι, δεῖν τοῖς ἀριτεύσαιιν, ὧν ¹⁾ ἀν βέλωνται τῶν καλῶν Φιλῆσαι. Τὰς μὲν ἐν τῆς ὥρας ἐπαθυμῶντας ἀπελεύειν προσήκει, τὰς δὲ τῆς ψυχῆς ἐρασᾶς ἐγ-
38 κρίνειν κατὰ τὸ σύνολον. Καὶ τὰς μὲν Θήβησι καὶ τὰς Ἡλιδι Φευγίτεον ἔρωτας, καὶ τὸν ἐκ Κρήτης ²⁾ καλέμενον ἀρπαγμόν. Τὰς δ' Ἀθήνησι καὶ τὰς ἐν Λακεδαίμονι ζιλωτέον ³⁾. Περὶ μὲν ἐν τάτων, ὅπως ἕκαστος αὐτὸς ἑαυτὸν πέπεικεν, ἄτως ὑπολαβὼν βανέτω.

CAPUT XV.

De gubernatione adolescentum.

1 Ἐγὼ δὲ, ἐπειδὴ περὶ τῆς τῶν παίδων εὐταξίας εἴρηκα καὶ κοσμιότητος, καὶ ἐπὶ τὴν τῶν μεραινῶν ἡλικίαν ἤδη μεταβήσομαι, μικρὰ παντάπασι προ-
2 ειπὼν ⁴⁾. Πολλὰν γὰρ κατεμεμφάμην τὰς μοχθηρῶν ἐθῶν γεγονότας εἰσηγητάς, οἵτινες τοῖς μὲν παισι παιδαγωγὰς καὶ διδασκάλας ἐπέστησαν, τὴν δὲ
3 τῶν μεραινῶν ὁρμὴν ἀνετοῦ ἔασαν νέμεσθαι. Δέον αὖ τὸν αὐτίου πλείω ποιᾶσθαι τέτων εὐλάβειαν καὶ
 Φυλα-

1) Alii ὧν. Sed editt. Francof. et Parisiens. magis attice: ὧν.

2) Alii: ἐν Κρήτη, idem.

3) Sequuntur in plerisque editt. καὶ τῶν παίδων μιμητέον, sed deesse in nonnullis codicibus hæc verba observaverat jam Vulcobijs, atque glossema abjiciendum putarunt Heumannus et Heusingerus.

4) προειπὼν Vulcob. Alii εἰπὼν, vid. nostr. Versf. 131, 2.

Φυλακὴν, ἢ τῶν παίδων. Τίς γὰρ ἐκ οἶδεν, ὅτι 4
τὰ μὲν τῶν παίδων πλημμελήματα μικρὰ, καὶ παν-
τελῶς εἰσιν ἰάσιμα, παιδαγωγῶν ἴσως ὀλιγωρία,
καὶ διδασκάλων παραγωγῆς ἀνηκεῖα. Τὰ δὲ τῶν 5
ἤδη νεανισκευομένων ἀδικήματα πολλάκις ὑπερφυᾶ
γίνεται, καὶ χέτλια, ἀμετρία γαστρός, κλοπαὴ πα-
τρῶν χρημάτων, καὶ κύβοι, καὶ νῶμοι, καὶ πό-
τοι, καὶ παρθένων ἔρωτες, καὶ γυναικῶν οἰκοφθο-
ρίαι γαμετῶν. Οὐκ ἐν ταῖς τέτῳ ὁρμᾷ ταῖς ἐπι- 6
μελείαις δεσμεύειν καὶ κατέχειν προσήκει; Ἄτα- 7
μίευστον γὰρ τῶν ἡδονῶν ἡ ἀκμὴ, καὶ σιμρτητιῶν,
καὶ χαλινῷ δεόμενον. Ὡς οἱ μὴ τῆς ἡλικίας ταύ-
της ἐρρωμένως ἀντιλαμβάνόμενοι, τῇ διανοίᾳ δίδον-
τες ἐξεσλάν ἐπὶ τὰ ἀδικήματα λανθάνουσι.

CAPUT XVI.

Δεῖ τοίνυν τὰς ἐμφρονας πατέρας παρὰ τῆτον μά- 1
λιστα τὸν καιρὸν φυλάττειν, ἐγρηγορέναι, σωφρο-
νίζειν τὰς μεираκίσιας, διδάσκοντας, ἀπειλῶντας,
δεομένας, συμβαλεύοντας, ὑπὶχναμένας, παραδείγ-
ματα δεικνύοντας τῶν διὰ μὲν Φιληδονίαν συμφοραῖς
περιπεσόντων, διὰ δὲ καρτερίαν ἔπαινον καὶ δόξαν 2
ἀγαθὴν περιποιησαμένων. Δύο γὰρ ταῦτα ὥσπερ 3
σοιχεῖα τῆς ἀρετῆς εἰσιν, ἐλπίς τε τιμῆς, καὶ φόβος
τιμωρίας. Ἡ μὲν γὰρ ὀρμητικωτέρως πρὸς τὰ κάλ-
λιστα τῶν ἐπιτηδευμάτων, ἡ δ' οὐνηρῶς πρὸς τὰ
Φαῦλα τῶν ἔργων ἀπεργάζεται.

CAPUT XVII.

Quod filii malorum consuetudine sint
prohibendi.

1 Καὶ καθόλα δ' ἀπείργειν προσήκει τὰς παῖδας τῆς
2 πρὸς τὰς πονηρὰς ἀνθρώπων συνάσας. Ἀποφέρον-
3 ται γάρ τι τῆς τέτων κακίας. Τῶτο δὲ παρήγγειλε
καὶ Πυθαγόρας αὐτίγμασιν, ἅπερ ἐγὼ παραδεῖς
ἐξηγήσομαι. (Καὶ γὰρ ταῦτα πρὸς ἀρετῆς κτῆσιν
4 συμβάλλεται τροπὴν ἐκ ἐλαχίστην.) Οἶον, μὴ γεύ-
εσθαι μελανέρων· τῶτ' ἐστὶ, μὴ συνδιατρίβειν μέλα-
5 σιν ἀνθρώποις, διὰ κακοήθειαν. Μηδὲ ζυγὸν ὑπερ-
βαίνειν. Ὅτι δὲ τῆς δικαιοσύνης πλεῖστον ποιεῖσθαι
6 λόγον, καὶ μὴ ταύτην ὑπερβαίνειν. Μηδ' ἐπὶ χοί-
νικα καθίστα· Φεύγειν ἀργίαν, καὶ προαεῖν, ὅπως
7 τὴν ἀναγκαίαν παρασκευάσωμεν τροφὴν. Μὴ παν-
τὶ ἐμβάλλειν δεξιάν, ἀντὶ τῆς, προχείρως ἔδει
8 συναλλάσσειν. Μὴ φέρειν σενὸν δακτύλιον· ἔτι δεῖ
τὸν βίον ἐλεύθερον ¹⁾ ἐπιτηδεύειν, καὶ μὴ δεῖν δε-
9 σμῶ προσάπτειν αὐτόν. Πῦρ σιδήρῳ μὴ σπυλαίνειν·
ἀντὶ τῆς, μὴ ἐρεθίζειν θυμέμενον, (ἔ γὰρ προσῆ-
10 κεν) ἄλλ' ὑπέκειναι τοῖς ὀργιζομένοις. Μὴ ἐοθεῖν
καρδίαν, μὴ βλάπτειν τὴν ψυχὴν ταῖς φροντίσιν
11 αὐτὴν κατατρύχοντα. Κυάμων ἀτέχεσθαι. Ὅτι
ἔδει πολιτεύεσθαι. Κυαμευτὰ γὰρ ἦσαν ἔμπροσθεν
αἰ ψηφοφορία, δι' ὧν γέρας ἐπετίθεσαν ταῖς ἀρ-
12 χαῖς. Σίτλον εἰς αἶμα μὴ ἐμβάλλειν. Ἐπισημαί-
νει γὰρ, ὅτι εἰς πονηρὰν ψυχὴν ἀεῖον λόγον ἐμ-
βάλλειν ἔπροσῆκεν. Ὁ μὲν γὰρ λόγος τροφὴ δια-
νοίας ἐστὶ. Τῶτον δὲ ἀνάδαρτον ἢ πονηρίαν ποιεῖ
τῶν

1) ἐλεύθερον. Hefych. Cod. Vulcob. 3 Voss.

τῶν ἀνθρώπων. Μὴ ἐπιστρέφουσαι ἐπὶ τὰς ὄρας ἐλ- 13
 θόντας, τὰτ' ἐστὶ, μέλλοντας ἀποδυήσκειν, καὶ τὸν
 ὄρον τῆ βίᾳ πλησίον ὄντα ὀρώντας, Φέρειν εὐκόλως,
 καὶ μὴ ἀδυμεῖν. Ἀνανάμψω δ' ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς
 τῆ λόγῃ πρόθεσιν. Ἀπάντων μὲν γὰρ, ὅπερ ἔφη, 14
 τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων ἀπάγειν δεῖ τὰς παῖδας,
 μάλιστα δὲ τῶν κολάκων. Ὅπερ γὰρ πολλάνικς καὶ 15
 πρὸς πολλὰς τῶν πατέρων διατελῶν λέγω, καὶ νῦν
 αὖ εἵποιμι· Γένος ἑδὲν ἐστὶν ἐξωλέετον, ἑδὲ μάλ-
 λον καὶ θάττον ἐντραχηλίζον τὴν νεότητα, ὥς τῶν
 κολάκων. οἳ καὶ τὰς πατέρας, καὶ τὰς παῖδας 16
 προβρίζας ἐντρέβουσι, τῶν μὲν τὸ γῆρας ἐπίλυπον,
 τῶν δὲ τὴν νεότητα ποῖντες, τῶν δὲ συμβουλευμά-
 των δέλεαρ ἀφύλακτον προτείνοντες τὴν ἡδονήν.
 Τοῖς πασι τοῖς πλεσίσις οἱ πατέρες νήθειν παραι- 17
 νῆσιν, οἳ δὲ μεθύειν. Σωφρονεῖν οἳ δ' ἀσελγαίνειν.
 Φυλάττειν, οἳ δὲ δαπανᾶν. Φιλεργεῖν, οἳ δὲ βί-
 αδυμεῖν. Στιγμὴ χρόνος πᾶς ὁ βίος ἐστὶ, λέγοντες, 18
 ζῆν, καὶ ἑ παραζῆν προσήκει. Τί δὲ φροντισέον 19
 ἡμῖν τῶν τῆ πατρὸς ἀπειλῶν; Κρονόληρος καὶ σορο-
 δάμων ἐστὶ, καὶ μετέωρον αὐτὸν ἀράμενοι τὴν τα-
 χίστην ἐξοίσομεν. Καθήμε δὲ τις καὶ χαμαιτύπην, 20
 καὶ προηγώγευσε γαμετήν, καὶ τὰ τῶν πατέρων
 ἐφόδια τῆ γῆρας περιέκοψε καὶ σεσύληκε. Μια 21
 ρὸν τὸ Φῦλον, ὑποκριταὶ Φιλίας, ἄγευσοι παρρη-
 σίας, πλεσίων μὲν κολακας, πενήτων δ' ὑπερόπται,
 ὡς ἐκ λυρικῆς τέχνης ἐπὶ τὰς νέας ἀγόμενοι, σεση-
 ρότες, ὅθ' οἱ τρέφοντες γελῶσι, καὶ ψυχῆς ὑπο-
 βολιμαῖα καὶ νόθα μέρη βίᾳ. Πρὸς δὲ τὸ τῶν πλε-
 σίων νεῦμα ζῶντες τῇ τύχῃ μὲν ἐλεύθεροι, τῇ προ-
 αϊρέσει

αυρέσει δὲ δᾶλοι. Ὅταν δὲ μὴ ὑβρίζωνται, τότε
 ὑβρίζεσθαι δοκῶντες, ὅτι μὴ ¹⁾ μᾶτην παρατρέφον-
 22 ται. Ὡς εἰ τῷ μέλει τῶν πατέρων τῆς τῶν τέ-
 κνων εὐαγωγίας, ἐκδιωκτέον τὰ μυστρά ταῦτα θρέμ-
 23 ματα. Ἐκδιωκτέον δὲ καὶ τὰς τῶν συμφοιτητῶν
 μοχθηρίας. Καὶ γὰρ ἔσται τὰς ἐπιεικεστάτας φύσεις
 ἱκανοὶ διαφθεῖρειν εἰσι.

CAPUT XVIII.

De lenitate parentum erga liberos.

1 Ταῦτα μὲν ἔν καλὰ καὶ συμφέροντα· ἃ δὲ μέλλω
 2 λέγειν, ἀνθρώπινα. Οὐδὲ ²⁾ γὰρ αὖ πάλιν τὰς
 πατέρας ἐγώ γε ἀξίῳ τελείῳ σιληρὰς καὶ τραχεῖς
 εἶναι τὴν φύσιν, ἀλλὰ πολλὰ καὶ συγχωρησά τι-
 να τῷ νεωτέρῳ τῶν ἀμαρτημάτων, καὶ ἑαυτὰς ἀνα-
 3 μιμνήσκουσιν, ὅτι ἐγένοντο νέοι. Καὶ καθάπερ ἰα-
 τροὶ τὰ πικρὰ τῶν φαρμάκων τοῖς γλυκέσι χυμοῖς
 καταμιγνύντες, τὴν τέρψιν ἐπὶ τὸ συμφέρον πά-
 ροδον εὔρου· ἔσται δὲ τὰς πατέρας τὴν τῶν ἐπιτι-
 μημάτων ἀποτομίαν τῇ πραύτητι μιγνύναι, καὶ τό-
 τε μὲν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν παίδων ἀφιέναι, καὶ
 χαλᾶσαι τὰς ἡνίας, τότε δ' αὖ πάλιν ἀντιτεῖναι,
 4 καὶ μάστιγα μὲν εὐνόως φέρειν τὰς ἀμαρτίας. Εἰ
 δὲ μήγε, προσοργισθέντας ταχέως ἀποφλεγμῆναι.
 5 Μᾶλλον γὰρ ὀξύθυμον εἶναι δεῖ τὸν πατέρα, ἢ βα-
 6 ρύθυμον. Ὡς τότε δυσμενὲς, καὶ δυσκατάλλα-
 7 κτον μισοτεχνίας ἔμικρὸν τεκμήριόν ἐστι. Καλὸν
 δ' ἐνταῦθα

1) μὴ in quibusdam editt. abest, ut et in Codd.
 Vulcob. et Bongarf.

2) Hesychius et qui eum sequuti: ἔλαρ. Male.

ὅ ἕνια ἀμαρτημάτων μὴδ' εἰδέναι δοκεῖν, ἀλλὰ τὸ
τῇ γήρας ἀμβλυώττον καὶ δύσκιφον ἐπὶ τὰ γιγνώ-
μενα μεταφέρειν, ὡς ἕνια τῶν πραττομένων ὁρῶν-
τας μὴ ὁρᾶν, καὶ μὴ ἀνέειν ἀκούοντας. Φίλων ἀμαρ- 8
τήματα φέρομεν· τί θαυμάσον, εἰ τέκνων; Δέλων
πολλὰνις κραιπαλώντων μέδην ἐν ἐξηλέγξαμεν.
Ἐφείσω ποτὲ, ἀλλὰ καὶ χορήγησον. Ἡγανάντη- 9
σάς ποτε, ἀλλὰ καὶ σύγγνωθι. Ἐβελόλησέ ποτε
δι' οἰκέτε, τὴν ὀργὴν κἄταχε. Ἐξ ἄγρῃ ποτε ζευ-
γος ὑφείλετο 1), ἤλθε ποτε χθιζῆς μέδης ἀπο-
πνέων, ἀγνόησον· μύρων ἀπόζων, σίγησον. Οὐ-
τω σιριτῶσα νεότης πωλοδαμνεῖται.

CAPUT XIX.

Ducendo uxorem sæpe ad frugem perducī
posse juvenem.

Πειρατέον δὲ, τὰς τῶν ἡδονῶν ἥττας καὶ πρὸς τὰς 1
ἐπιτιμήσεις δυσηκόες γάμῳ καταζευξαι. Δεσμὸς 2
γὰρ ἕτος τῆς νεότητος ἀσφαλέστατος. Ἐγγυῶσθαι 3
δὲ δεῖ τοῖς υἱοῖς γυναῖκας μῆτε εὐγενεστέρας πολλῶ,
μῆτε πλεσιωτέρας. Τὸ γὰρ, τὴν κατὰ σ' αὐτὸν
ἔλα, σοφόν. Ὡς οἷγε μακρῶ κρείττες ἑαυτῶν λαμ- 4
βάνοντες, ἢ τῶν γυναικῶν ἄνδρες, τῶν δὲ προῖκῶν
δεῖλοι λανθάνεσι γινόμενοι.

CAPUT XX.

Exempla parentum bene agentium egregia esse
liberis ad virtutem incitamenta.

Βραχέα δὲ προθεῖς αὐτοῖς περιγράψω τὰς ὑποδεί- 1
κας. Πρὸ πάντων γὰρ δεῖ τὰς πατέρας τῶ μὴδὲν 2
ἀμαρτάνειν, ἀλλὰ πάντα, ἃ δεῖ, πράττειν, ἐναρ-
C γέσ

1) Pro ἀφείλετο. Stob. Cod. Vulcob. Voss, etc.

γὰς ἑαυτὰς παράδειγμα τοῖς τέκνοις παρέχειν, ἵνα
 πρὸς τὸν τέτων βίον, ὥσπερ κάτοπτρον ἀποβλέ-
 ποντες, ἀποτρέπωνται τῶν αἰχρῶν ἔργων καὶ λό-
 3 γων. Ὡς οἵτινες τοῖς ἀμαρτάνεσιν υἱοῖς ἐπιτιμῶν-
 τες, τοῖς αὐτοῖς ἀμαρτήμασι περιπίπτουσιν, ἐπὶ τῶν
 ἐκείνων ὀνόματι λανθάνουσιν ἑαυτῶν κατηγοροὶ γι-
 4 γνόμενοι. Τὸ δὲ ὅλον οἱ Φαύλως ¹⁾ ζῶντες ἐδὲ τοῖς
 ἄλλοις παρρησίαν ἄγασιν ἐπιτιμᾶν, μὴ τοίγε δὴ τοῖς
 5 υἱοῖς. Χωρὶς δὲ τέτων γένοιτο ἂν αὐτοῖς τῶν ἀδι-
 6 κημάτων σύμβολοι καὶ διδάσκαλοι. Ὅπερ γὰρ γέ-
 ροντές εἰσιν ἀνάειχυντοί, ἐνταῦθ' ἀνάγκη καὶ νέας
 7 ἀναιδεάτας εἶναι. Πειρατέον ἔν, εἰς τὸν τῶν τέ-
 κνων σωφρονισμόν πάνθ' ὅσα προσήκειν ἐπιτηδεύειν,
 ζηλώσαντας τὴν Εὐριδίην, ἣτις Ἰλκυρίς ἔσα, καὶ
 τριβάρβαρος, ὅμως ἐπὶ τῇ μαθήσει τῶν τέκνων
 8 ὁπὲρ τῆς ἡλικίας ἤψατο παιδείας. Ἰκανῶς δ' αὐ-
 τῆς τὴν Φιλοτεχνίαν σημαίνει τὸ ἐπίγραμμα, ὅπερ
 ἂν ἔθηκε Μέσσαις·

„Εὐριδίην Ἱεραπολιῆτις τὸν δ' ἀνέθηκεν
 „Μέσαις εὖισον ψυχῇ ἐλῆσα πόθον·
 „Γράμματα γὰρ μνημεῖα λόγων, μήτηρ γεγαῖα
 „Παίδων ἡβώντων ἐξεπόνθησε μαθεῖν. „

CAPUT XXI.

Epilogus.

1 Τὸ μὲν ἔν πάσας τὰς προειρημένας συμπεριλαβεῖν
 παραινέσεις, εὐχῆς ἴσως ἔργον ἐστὶ. Τὸ δὲ τὰς
 πλείους ζηλώσαι, καὶ αὐτὸ μὲν εὐμοιρίας δεόμενον
 ἐστὶ, καὶ πολλῆς ἐπιμελείας, ἀνυστὸν δ' ἀνδρωπύην
 φύσει κατέβηκεν.

IN-

1) Sic ex codd. Turneb. Vulcob. Bong. recepi
 pro vulg. οἱ δ' ὅλων.